PROCEDURY BEZPIECZEŃSTWA I POSTĘPOWANIA INTERWENCYJNEGO, KRYZYSOWEGO W SYTUACJACH TRUDNYCH

Opracowanie: Aldona Feder – dyrektor szkoły
Renata Żołędziowska – pedagog szkolny

Do opracowania wykorzystano procedury opracowane przez dr Krzysztofa Danielewicza

Poznań 21 października 2026r.

PODSTAWY PRAWNE

- **Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe** – określa zadania szkoły w zakresie zapewnienia uczniom bezpieczeństwa i higieny w trakcie zajęć organizowanych przez placówkę.
- **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach** – kluczowy akt wykonawczy regulujący m.in. obowiązki dyrektora, zasady prowadzenia zajęć, ewakuacji czy wypadków.
- **Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich** oraz aktualne przepisy wspierające przeciwdziałanie demoralizacji i przestępczości nieletnich.
- **Wytyczne Ministerstwa Edukacji Narodowej (MEN)** oraz służb (MSWiA, MON, ABW) – np. aktualne procedury reagowania w sytuacjach kryzysowych w szkołach (schemat *4U! – Uważaj, Uciekaj, Ukryj się, Udaremnij atak*).

I PROCEDURY BEZPIECZEŃSTWA NA WYPADEK ZAGROŻEŃ ZEWNĘTRZNYCH …… 5

1. Sygnały alarmowe …… 5
2. Ewaluacja w trakcie lekcji ……..……. 5
3. Ewakuacja w trakcie przerwy ……,,…..… 7
4. Azyl w trakcie lekcji ……. 7
5. Azyl w trakcie przerwy ……..…….. 8
6. Atak z powietrza ……. 9
7. Skażenie substancją chemiczną ……..……. 10
8. Postępowanie w sytuacji zagrożenia epidemią ……..……. 10

II PROCEDURY DOTYCZĄCE ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH ORAZ NA WYPADEK POPEŁNIENIA PRZEZ UCZNIÓW CZYNÓW ZABRONIONYCH 11

1. Wejście rodziców i opiekunów prawnych na teren szkoły …….. 11
2. Ochrona nauczyciela jako funkcjonariusza publicznego ……. 11
3. Postępowanie wobec ucznia uchylającego się od realizowania obowiązku szkolnego …… 14
4. Postępowanie nauczycieli gdy uczeń ma trudności w nauce …… 15
5. Powiadomieni o zakłóceniu toku lekcji …… 15
6. Postępowanie nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia ….. 16
7. Postępowanie w przypadku podejrzenia, że uczeń przebywający na terenie szkoły posiada niebezpieczne narzędzie ……... 16
8. Postępowanie wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły ……. 17
9. Postępowanie w sytuacji palenia papierosów przez ucznia na terenie szkoły …. 17
10. Postępowanie w sytuacji bójki między uczniami na te trenie szkoły ……. 17
11. Postępowanie w przypadku kradzieży której sprawcą jest uczeń …….. 17
12. Postępowanie w sytuacji zastraszania, wymuszania wywierania presji oraz stosowania innych rodzajów przemocy psychicznej na terenie szkoły ….. 18
13. Postępowanie w sytuacji doświadczania przez ucznia przemocy fizycznej pozaszkolnej ……... 18
14. Postępowanie dyrektora szkoły w przypadku, gdy policja dokonuje zatrzymania nieletniego przebywającego na zajęciach w szkole sprawcy czynu karalnego …. 18
15. Postępowanie w przypadku uzyskania informacji o popełnianiu na terenie szkoły czynu karalnego …….. 19
16. Postępowanie w sytuacji, gdy uczeń jest pod wpływem alkoholu lub narkotyków …….. 20
17. Postępowanie w sytuacji, gdy na terenie szkoły znaleziono substancję przypominającą narkotyk ……... 20
18. Postępowanie w sytuacji, gdy przypuszczamy, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk lub inne środki odurzające i przedmioty niebezpieczne ……. 21

19. Postępowanie z ofiarą przemocy rówieśniczej …… 21
20. Postępowanie w przypadku wagarów i ucieczek uczniów …….. 21
21. Postępowanie wobec uczniów, u których zauważa się przejawy demoralizacji społecznej ……... 22
22. Postępowanie w przypadku ujawnienia cyberprzemocy (przemoc z użyciem Internetu i telefonu komórkowego) ……. 22
23. Postępowanie wobec uczniów w przypadku korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły ……. 23
24. Postępowanie na wypadek rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia …… 23
25. Postępowanie w sytuacji zaistnienia wypadku na terenie szkoły …… 24
26. Postępowanie w sytuacji zaistnienia wypadku poza terenem szkoły …….. 25
27. Postępowanie na wypadek zgłoszenia przez ucznia złego samopoczucia …….. 25
28. Postępowanie w sytuacji samowolnego opuszczenia przez ucznia budynku szkolnego podczas zajęć lekcyjnych lub oddalenia się od grupy na wycieczce szkolnej ……. 25
29. Postępowanie w stosunku do dzieci nie odebranych ze świetlicy szkolnej …… 25
30. Postępowanie wobec nietrzeźwych rodziców lub opiekunów zgłaszających się po odbiór dzieci …….. 26
31. Postępowanie w przypadku zachowań agresywnych rodziców wobec uczniów i własnych dzieci przebywających na terenie szkoły ……. 26
32. Postępowanie w przypadku rodziny niewydolnej opiekuńczo i wychowawczo …….. 26

III. PROCEDURY DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA WZGLĘDEM UCZNIÓW ZAGROŻONYCH KRYZYSEM SUICYDALNYM ……. 27

1. Procedury postępowania w przypadku zaobserwowania u ucznia symptomów świadczących o złym lub pogarszającym się stanie psychicznym …… 27
2. Procedury dotyczące powzięcia informacji, że uczeń celowo i świadomie wyrządza sobie krzywdę fizyczną …….. 28
3. Procedury postępowania w przypadku próby samobójczej …… 29
4. Postępowanie w przypadku podjęcia przez ucznia próby samobójczej poza terenem szkoły …… 29
5. Postępowanie w przypadku podjęcia przez ucznia próby samobójczej na terenie szkoły …….. 29
6. Postępowanie w przypadku dokonania przez ucznia samobójstwa poza terenem szkoły …… 30
7. Postępowanie w przypadku dokonania samobójstwa przez ucznia na terenie szkoły ……..…… 30
8. Procedury postwencyjne krótkofalowe i długofalowe …… 31

IV ZAŁĄCZNIKI …….. 36

Problematyka bezpieczeństwa w środowisku szkolnym znalazła się w ostatnich latach w centrum zainteresowania władz oświatowych, a także rodziców uczniów. W szkole dochodzi coraz częściej do zdarzeń, które mogą bezpośrednio zagrażać bezpośrednio zdrowiu, a także życiu pracowników i uczniów szkół. Bezpieczeństwo uczniów w szkole jest wartością stawianą na pierwszym miejscu przez większość rodziców – z badań Instytutu Badań Edukacyjnych na grupie ok. 5 tys. rodziców wynika, iż blisko 80% oczekuje, aby szkoła była bezpieczna, 60% liczy na kompetencje nauczycieli, a 25% na wysoki poziom nauczania[1].
Z względu na fakt, że katalog potencjalnych zagrożeń może być nieograniczony, nie ma możliwości przygotowania społeczności szkolnej na każdą okoliczność. Dlatego też konieczne jest określenie najbardziej prawdopodobnych i najgroźniejszych zagrożeń oraz opracowanie prostych procedur sprawdzających się w różnych okolicznościach.

I. PROCEDURY BEZPIECZEŃSTWA NA WYPADEK ZAGROŻEŃ ZEWNĘTRZNYCH

Biorąc pod uwagę najbardziej prawdopodobne zagrożenia, to w przypadku ich zaistnienia szkoła będzie ewakuowana albo wystąpi konieczność zastosowania procedury „azyl", tj. odcięcia uczniów i nauczycieli od napastnika. Obie procedury mogą zaistnieć zasadniczo w dwóch okolicznościach szkolnych: w trakcie trwania lekcji lub przerwy. Im szybciej procedury zostaną wprowadzone, tym liczba ofiar będzie mniejsza.

1. SYGNAŁY ALARMOWE

Ze względu na specyfikę szkoły optymalnym rozwiązaniem jest posiadanie dwóch wewnętrznych sygnałów alarmowych:

- **Ewakuacja – seria krótkich sygnałów przerywanych;**
- **Azyl – sygnał ciągły trwający przynajmniej kilkanaście sekund;**

Takie rozwiązanie wydaje się optymalne, ponieważ proste sygnały są łatwe do zapamiętania nawet przez kilkuletnie dzieci. Rozwiązaniem poprawiającym czas reakcji w przypadku sytuacji niebezpiecznej są dobrze rozlokowane informacje na temat sygnałów alarmowych.

2. EWAKUACJA W TRAKCIE LEKCJI

- **Okoliczności zarządzania ewakuacji**: trening, pożar, rozpylenie gazu, telefon o podłożeniu ładunku wybuchowego, podejrzana paczka.
- **Kto zarządza**: dyrektor, wicedyrektorzy, osoby upoważnione, częściową ewakuację – każdy pracownik szkoły identyfikujący podejrzaną paczkę.
- **Sygnał alarmowy**: sygnał dźwiękowy przerywany, w przypadku braku prądu –głosem „ewakuacja z budynku" przez megafon przenośny.
- **Miejsce zbiórki**: duże boisko szkolne w przydzielonych sektorach (przy boisku ze sztuczną nawierzchnią).
- **Docelowe miejsce ewakuacji**: pobliski kościół.

[1] *Bezpieczna Szkoła. Zagrożenia i zalecane działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego uczniów*, Warszawa, wrzesień 2019 r. Dokument opracowany w Departamencie Wychowania i Kształcenia Integracyjnego Ministerstwa Edukacji Narodowej z udziałem ekspertów, po konsultacji z innymi resortami i instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo, https://bezpiecznaszkola.men.gov.pl/bezpieczna-szkolaplacowka-zagrozenia-i-zalecane-dzialania-profilaktyczne-w-zakresie-bezpieczenstwa-fizycznego-i-cyfrowego-uczniow/, 19.09.2020.

- Po usłyszeniu sygnału do ewakuacji, należy ją przeprowadzić w następujący sposób:
  - **uczniowie znajdujący się w sali natychmiast powstają i ustawiają się stałymi trójkami pod drzwiami**;
  - **dyrektor szkoły bądź wyznaczona osoba kierująca alarmem po uruchomieniu procedury udaje się natychmiast na miejsce zbiorki i oczekuje meldunków o stanach oddziałów szkolnych. W trakcie przemarszu na miejsce zbiórki informuje o fakcie ewakuacji niezbędne służby w zależności od zagrożenia: pożar, rozpylenie gazu – jednostki PSP; telefon o bombie, podejrzana paczka – policja**;
  - **nauczyciel szybko zamyka okna, liczy uczniów, staje na czele kolumny i rozpoczyna wychodzenie z sali lekcyjnej**;
  - **po opuszczeniu sali lekcyjnej drzwi do sali lekcyjnej zostają zamknięte, ale nie na klucz, klucz zostaje w drzwiach** (*sale lekcyjne muszą być dostępne dla straży pożarnej, z kolei zamknięcie drzwi ograniczy wydostawanie się ognia z sali w przypadku pożaru*);
  - **ostatnia trójka uczniów idąc w kolumnie, kontroluje, czy w trakcie ewakuacji nikt nie odłączył się z kolumny**. Nauczyciel informuje ostatnią trójkę uczniów idącą w kolumnie aby kontrolowała czy w trakcie ewakuacji nikt nie odłączył się z kolumny. (*błędem jest stosowanie rozwiązania polegającego na samodzielnym opuszczaniu sali lekcyjnej przez dzieci, gdy nauczyciel zajmuje się liczeniem i idzie na końcu. W sytuacji stresującej uczniowie mogą spanikować lub wybrać niebezpieczny dla nich kierunek ewakuacji. Nauczyciel jest osobą podejmującą decyzje, natomiast ostatnia trójka uczniów kontroluje opuszczenie sali przez wszystkich uczniów*);
- **nauczyciel prowadzi grupę do najbliższych drzwi ewakuacyjnych (zgodnie z planem ewakuacji) bądź innych bezpiecznych i opuszcza budynek szkolny, uczniowie opuszczają budynek szkolny w ciszy**;
- **po opuszczeniu budynku szkolnego grupa udaje się do miejsca zbiórki, gdzie stają na przydzielonych im miejscach zbiórki**;
- **na miejscu zbiórki nauczyciel po policzeniu wszystkich uczniów natychmiast melduje dyrektorowi lub osobie kierującej alarmem trzy informacje – numer klasy, liczbę dzieci na miejscu zbiórki oraz informację, czy wszystkie dzieci, które powinny być na miejscu zbiórki, dotarły na miejsce** (*w praktyce opiekunowie grup powinny ograniczyć się do kilku wyrazów, np. „szósta A, 20, wszyscy", co oznacza, że na miejsce zbiórki dotarła klasa szósta A, w sumie dotarło 20 osób i są to wszystkie dzieci, które były tego dnia w szkole.)*
- **w czasie, kiedy wszystkie oddziały szkolne opuszczą budynek szkolny, obsługa szkoły szybko przegląda toalety i inne zakamarki pod kątem obecności w nich uczniów lub innych postronnych osób. Następnie osoby te bezpośrednio lub poprzez wyznaczonego pracownika meldują kierującemu alarmem o braku osób na terenie szkoły);**
- **w trakcie sprawdzania stanów osobowych szkoły wyznaczona osoba rozdaje wszystkim prowadzącym oddziały szkolne żółte kamizelki, natomiast kierujący alarmem zakłada kamizelkę pomarańczową**;
- **po upewnieniu się, że szkoła jest pusta, a wszyscy uczniowie i pracownicy znajdują się na miejscu ewakuacji, kierujący alarmem podaje komendę do natychmiastowego opuszczenia miejsca zbiórki i udania się do docelowego miejsca ewakuacji** (*w momencie opuszczenia terenu szkoły przez całą społeczność szkolną na miejscu powinny pozostać wyznaczone osoby zabezpieczające od zewnątrz teren szkoły do czasu przyjazdu odpowiednich służb*);

- **po dotarciu do docelowego miejsca ewakuacji uczniowie zajmują wyznaczone sektory, pozostając w ramach swoich oddziałów pod opieką nauczycieli i czekając na dalsze dyspozycje**;

Na miejscu pozostają tylko wytypowane osoby z obsługi oraz jedna z kierownictwa szkoły w celu przekazania obiektu oraz informacji odpowiednim służbom.

3. EWAKUACJA W TRAKCIE PRZERWY

Skuteczne zrealizowanie ewakuacji w trakcie przerwy wymaga od uczniów i nauczycieli znajomości swoich wyznaczonych sektorów na miejscu zbiórki oraz podzielenia wszystkich uczniów na tzw. stałe trójki klasowe. Funkcjonowanie każdego ucznia w ramach stałej trójki klasowej jest bardzo dobrym i praktycznym rozwiązanie z kilku powodów:

- w przypadku ogłoszenia ewakuacji w trakcie przerwy może się zdarzyć sytuacja, że na miejscu zbiórki nie będzie żadnego opiekuna, a uczniowie będą zmuszeni sami ustalić osoby brakujące i zameldować samodzielnie stany osobowe;
- w przypadku osłabnięcia czy innych dolegliwości dwóch uczniów z trójki klasowej jest w stanie ewakuować do docelowego miejsca ewakuacji trzeciego z uczniów;
- funkcjonowanie w ramach trójek klasowych umożliwia błyskawiczne zidentyfikowanie brakujących uczniów z nazwiska, co w innych przypadkach może zająć nawet kilka minut. Dotyczy to szczególnie dzieci młodszych, znajdujących się pod opieką nauczyciela nie będącego ich wychowawcą;
- funkcjonowanie w ramach stałych trójek klasowych zapewni opiekę uczniom niepełnosprawnym oraz o SPE ze strony dwójki uczniów zdrowych;
- funkcjonowanie w ramach stałych trójek klasowych ułatwia pracę i podnosi bezpieczeństwo uczniów w trakcie wycieczek klasowych itp.

Ewakuację w trakcie przerwy realizuje się w sposób identyczny jak w trakcie lekcji. W przypadku ogłoszenia ewakuacji w trakcie przerwy uczniowie i pracownicy szkoły natychmiast samodzielnie opuszczają budynek szkolny najbliższymi drzwiami ewakuacyjnymi i udają się do miejsca zbiórki. Na miejscu samodzielnie, poprzez przewodniczącego klasy lub nauczyciela meldują stan ilościowy swoich klas i ewentualny brak obecności.
Zrealizowaną ewakuację odwołuje dyrektor szkoły lub osoba upoważniona hasłem:
„Koniec ewakuacji – powrót do budynku" przez megafon przenośny.

4. AZYL W TRAKCIE LEKCJI

Procedura „azyl" – ma na celu błyskawiczne odcięcie napastnika od dostępu do swoich potencjalnych ofiar.
Procedura ta jest szczególnie istotna, ponieważ potencjalnemu napastnikowi przyświeca tylko jeden cel: zranić, zabić jak największą liczbę osób w jak najkrótszym czasie, do momentu przybycia sił bezpieczeństwa.

- **Okoliczności ogłoszenia procedury „azyl"**: trening, wtargnięcie napastnika z nożem, bronią palną, maczetą lub innym niebezpiecznym narzędziem oraz zachowanie wskazujące na bezpośrednie użycie lub ryzyko użycia broni wobec uczniów lub pracowników szkoły;
- **Kto zarządza**: każda osoba, która zauważy zagrożenie;
- **Sygnał alarmowy**: sygnał dźwiękowy ciągły lub głosem – „azyl";
- **Sposób odwołania**: brak sygnału, decyzje o otwarciu drzwi podejmuje osoba pozostająca w stanie zagrożenia.

- Po usłyszeniu sygnału ciągłego w trakcie trwania lekcji należy postępować według następującego układu:
  - **przekręcić klucz w drzwiach** (*wszystkie drzwi w salach lekcyjnych powinny mieć włożone przez cały czas klucze w drzwiach tak, aby nie trzeba było ich szukać. Przekręcenie klucza w drzwiach powinno nastąpić w ciągu 5 sekund od usłyszeniu sygnału alarmowego bądź zidentyfikowaniu sygnałów świadczących o wtargnięciu aktywnego strzelca*);
  - **zgasić światło** (*zgaszenie światła powoduje, że napastnik znajdujący się na zewnątrz nie będzie miał pewności, w której sali znajdują się uczniowie*);
  - **natychmiast w bardzo cichy sposób udać się w tzw. pole martwe, które najczęściej znajduje się przy ścianie z drzwiami** (*przebywanie w martwym polu ma uniemożliwić postrzelenie uczniów w przypadku, gdyby napastnik strzelał przez zamknięte drzwi*);
  - **zachować całkowitą ciszę** (*napastnik nigdy nie będzie miał pewności, w której sali lekcyjnej znajdują się uczniowie. W przypadku usłyszenia uczniów może to spowodować podjęcie decyzji o sforsowaniu drzwi*);
  - **wykonać zgłoszenie o zdarzeniu na numer alarmowy 112** (*w trakcie informowania służb porządkowych należy w pierwszej kolejności podać miejsce - adres oraz rodzaj zagrożenia oraz potencjalne miejsce napastnika, jeżeli jest znane. W dalszej kolejności, w miarę posiadanej wiedzy, należy podać liczbę napastników, rodzaj broni, przebieg zdarzenia, liczbę oraz miejsce przebywania uczniów*);
  - **nie wykonywać żadnych połączeń do rodziców** (*wykonanie połączenia do rodziców spowoduje natychmiastowe przybycie w rejon szkoły dziesiątek, a czasami i setek samochodów ze zdenerwowanymi rodzicami. Zdenerwowani rodzice w trakcie dojazdu do szkoły będą narażali życie i zdrowie swoje oraz innych uczestników ruchu drogowego. Przybycie tak dużej liczby ludzi powiększy chaos, który jest normą w takich sytuacjach, utrudni lub wręcz uniemożliwi prowadzenie sprawnej akcji ratunkowej. Przybyłe na miejsce samochody, w większości szkół, spowodują zablokowanie dróg dojazdowych do szkoły, a to uniemożliwi dojazd pojazdów odpowiednich służb*);
  - **nie otwierać drzwi żadnej osobie, bez względu na to, kto to jest i co mówi** (*napastnik z powodzeniem może zaszantażować innego ucznia, nauczyciela czy dyrektora szkoły, natomiast otwarcie sali lekcyjnej narazi na utratę zdrowia czy życia wiele osób*);
  - **nie wykonywać żadnych działań w przypadku pojawienia się sygnału alarmowego ewakuacja** (*w większości przypadków napastnikami w szkołach są obecni lub byli uczniowie. Takie osoby znają sygnały alarmowe w szkole, więc będą mogły chcieć w ten sposób wywabić uczniów z zamkniętych sal lekcyjnych*);
  - **w przypadku wtargnięcia napastnika do sali lekcyjnej podjąć walkę** (*pozostając w sali lekcyjnej w przypadku klas młodszych nauczyciel, a w przypadku klas starszych silni uczniowie powinni przygotować się do aktywnej obrony w przypadku wtargnięcia napastnika. Pozostałe dzieci młodsze powinny w momencie wejścia napastnika starać się jednocześnie głośno krzyczeć, aby w ten sposób go zaskoczyć i dać szanse nauczycielowi na skuteczne obezwładnienie. W przypadku dzieci starszych mogą one rzucać w niego ciężkimi przedmiotami.*);
  - **po upewnieniu się, że napastnik został zneutralizowany bądź sygnał okazał się fałszywy, opuścić salę lekcyjną i udać się do miejsca zbiórki** (*każdy nauczyciel znajdujący się w zamkniętym pomieszczeniu będzie musiał samodzielnie podjąć decyzję o okolicznościach opuszczenia sali lekcyjnej. Można w tym przypadku obserwować przez okno, czy na miejscu zdarzenia znajdują się służby porządkowe w ilości wykluczającej możliwość przebrania się napastnika. Można także opuścić salę lekcyjną, jeżeli służby nas o tym poinformują w bezpośredniej rozmowie, np. przez okno*).

5. AZYL W TRAKCIE PRZERWY

Skuteczna realizacja procedury „azyl" w trakcie przerwy wymaga umożliwienia uczniom zamknięcia się w salach lekcyjnych, jeżeli przerwa odbywa się w budynku szkolnym. W tym

celu w trakcie przerw większość sal lekcyjnych powinna pozostawać w takim samym stanie, jak w trakcie lekcji, tzn. drzwi powinny pozostać zamknięte, ale klucze w dalszym ciągu powinny pozostawać po wewnętrznej stronie drzwi. W przeciwnym razie uczniowie nie będą mieli żadnych szans na odcięcie się od napastnika. Procedura nie wymaga dostępu do wszystkich sal lekcyjnych. Zamknięte powinny pozostawać sale chemiczne czy fizyczne oraz te, których wyposażenie może stwarzać zagrożenie dla uczniów.

W przypadku ogłoszenia sygnału „azyl" w trakcie przerwy uczniowie samodzielnie wbiegają do najbliższej sali lekcyjnej – bez względu na to, gdzie mają planowane zajęcia. Ostatni z uczniów po upewnieniu się, że nikt za nim nie biegnie, zamyka drzwi na klucz. Następnie uczniowie postępują identycznie jak w przypadku ogłoszenia sygnału „azyl" w trakcie trwania lekcji. Uczniowie w większości przypadków będą pozostawać w salach lekcyjnych bez nauczyciela, co będzie skutkować koniecznością samodzielnego podejmowania decyzji.
Ważną kwestią w przypadku wtargnięcia aktywnego strzelca jest szybkie uruchomienie odpowiedniego sygnału alarmowego przez każdą osobę, która będzie w stanie prawidłowo rozpoznać zagrożenie. Uruchomiony sygnał ciągły wysyłany nawet przez kilka minut będzie zagłuszał ewentualne odgłosy dobiegające z sal lekcyjnych. Sytuacja taka skutecznie utrudni napastnikowi rozpoznawanie lokalizacji uczniów.

6. ATAK Z POWIETRZA

Celem procedury jest zapewnienie maksymalnego bezpieczeństwa uczniów, nauczycieli oraz pracowników szkoły w przypadku zaistnienia bezpośredniego zagrożenia atakiem powietrznym z wykorzystaniem dronów, rakiet, samolotów lub innych środków.
Procedura określa sposób natychmiastowego reagowania minimalizowania ryzyka oraz współpracy z odpowiednimi służbami ratowniczymi i organami administracji publicznej.

Sposób postępowania:

Po otrzymaniu informacji z systemu alarmowania ludności - modulowany dźwięk syreny przez 3 minuty dyrektor lub wyznaczona osoba dodatkowo za pomocą megafonu nadaje komunikat: **„ALARM, UWAGA! UWAGA! OGŁASZAM ALARM ZAGROŻENIE Z POWIETRZA, ROZPOCZĄĆ EWAKUACJĘ!** Proszę kierować się do wyznaczonych miejsc ewakuacyjnych (przed wyjściem z sali należy wyłączyć komputery i zamknąć okna) znajdujących na najniższym poziomie szkoły:
- korytarz przy szafkach odzieżowych;
- wnęka przy świetlicy klas I;
- mała sala gimnastyczna – miejsce ewakuacji korytarz między salą a szatniami;
- duża sala gimnastyczna – korytarz przy Sali Tatami.

Uczniowie w stałych trójkach w spokoju schodzą pod opieką nauczycieli do **Tymczasowych Punktów Ewakuacji (TPE).**
W TPE:
- uczniowi, nauczyciele, pracownicy zajmują miejsca jak najdalej od okien,
- przyjmują postawę ochronną (przykucnięcie, osłonięcie głowy rękami),
- należy zatkać uszy lekko otworzyć usta (to zabezpiecza przed falą uderzeniową i chroni słuch oraz płuca),
- nauczyciele monitorują stan psychiczny uczniów, unikają paniki, mówią spokojnym tonem,
- dyrektor szkoły lub wyznaczony pracownik pozostaje w kontakcie ze służbami ratunkowymi.

Po zakończeniu alarmu (ciągły dźwięk syreny przez 3 minuty) kontakt z rodzicami, przez dziennik elektroniczny. Uczestnikom alarmu dyrektor organizuje wsparcie psychologiczne.

7. SKAŻENIE SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ.

- Szkoła została skażona substancją chemiczną lub biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się:
  - nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy;
  - aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem;
  - pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów;
  - opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/ stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób;
  - powiadomić administratora (*dyrektor, zastępca dyrektora, osoba upoważniona*);
  - zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji;
  - natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby (*policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia*);
  - jeśli ktoś miał kontakt z substancją, należy umyć dokładnie ręce wodą i mydłem; zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka;
  - po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb (*policja, straż pożarna, wyspecjalizowana jednostka zwalczania skażeń i zakażeń*);
  - w budynku szkolnym, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne;
  - sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej, a listę przekazać policji;
  - przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych na wypadek przeniknięcia środków biologicznych lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń (*częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji*);
  - powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku;
  - oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

8. POSTĘPOWANIE W SYTUACJI ZAGROŻENIA EPIDEMIĄ

- Nie lekceważyć żadnych informacji na temat ewentualnych chorób.
- Uważnie obserwować uczniów wykazujących objawy chorobowe.
- W przypadku niepokojących objawów u ucznia należy zawiadomić pielęgniarkę szkolną i dyrektora szkoły.
- Ucznia z objawami należy odizolować od osób zdrowych, umieszczając go pod opieką pielęgniarki lub innej wyznaczonej osoby w pomieszczeniu, gdzie nie przebywają inne zdrowe osoby.
- O zaistniałej sytuacji należy powiadomić rodziców lub prawnych opiekunów chorego ucznia. W przypadku objawów o niewielkim nasileniu powiadomić rodziców lub prawnych opiekunów o konieczności odebrania ucznia ze szkoły.
- Powiadomić Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną.
- Sprawdzić możliwość szybkiego kontaktu z rodzicami uczniów i zawiadomić ich o wystąpieniu choroby.
- Zadbać o ciągły dostęp środków higienicznych w toaletach.

- Prowadzić aktywną politykę profilaktyczną poprzez dostarczanie materiałów informacyjnych oraz promować w szkole zachowania zmniejszające prawdopodobieństwo zakażenia.

II PROCEDURY DOTYCZĄCE ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH ORAZ NA WYPADEK POPEŁNIENIA PRZEZ UCZNIÓW CZYNÓW ZABRONIONYCH

1. WEJŚCIE RODZICÓW I OPIEKUNÓW PRAWNYCH NA TEREN SZKOŁY

- Procedura określa zasady przebywania rodziców oraz opiekunów prawnych na terenie placówki w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczniom oraz pracownikom.
- Przebywanie osób trzecich, w tym rodziców, na terenie szkoły jest ograniczone do niezbędnego minimum.
- Wszystkie wejścia do budynku szkoły pozostają zamknięte w godzinach funkcjonowania placówki.
- Rodzice odprowadzający dzieci do klas I-III mogą przebywać wyłącznie w wyznaczonej strefie wspólnej (np. w wiatrołapie).
- Każdy rodzic wchodzący do budynku poza strefę ogólnodostępną ma obowiązek:
  - Zgłosić cel wizyty pracownikowi dyżurnemu lub pracownikowi sekretariatu.
  - Wpisać się do księgi wejść i wyjść (podać imię, nazwisko oraz cel wizyty).
- Wszelkie sprawy administracyjne w sekretariacie szkoły należy załatwiać w godzinach jego przyjmowania, po uprzednim zgłoszeniu na portierni.
- Konsultacje z nauczycielami i wychowawcami odbywają się według harmonogramu spotkań, podczas wyznaczonych dyżurów lub po wcześniejszym uzgodnieniu terminu przez dziennik elektroniczny.
- W sytuacjach nagłych i losowych kontakt z nauczycielem lub uczniem jest organizowany za pośrednictwem sekretariatu lub pracownika dyżurnego.
- Nieprzestrzeganie procedury może skutkować nakazem opuszczenia terenu szkoły przez pracownika obsługi lub dyrekcję.
- W wyjątkowych sytuacjach rzeczy przekazywane uczniom (stroje na w-f, kanaki itp.) pozostawiają rodzice/ opiekunowie na portierni z kartką - nazwisko ucznia - klasa. Wyjątek stanowią wcześniej ustalone dni zebrań z rodzicami lub rozmów indywidualnych w godzinach popołudniowych (w tym czasie nie ma już zajęć z uczniami).

2. OCHRONA NAUCZYCIELA JAKO FUNKCJONARIUSZA PUBLICZNEGO

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny. Dz.U. 2025 poz. 383
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta nauczyciela Dz.U. 2026 poz. 515
- Ustawa z dnia 28 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich. Dz. U. 1982 Nr 35 poz. 228

Art. 63 Karty nauczyciela.

§1.

Nauczyciel, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla **funkcjonariuszy publicznych** na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz.2025.poz.383)

§2.

Organ prowadzący szkołę i Dyrektor szkoły są obowiązani z urzędu występować w obronie nauczyciela, gdy ustalone dla nauczyciela uprawnienia zostaną naruszone.

Art. 226.Kodeksu karnego.

§ 1.

„Kto **znieważa** funkcjonariusza publicznego lub osobę do pomocy mu przybraną, podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku".

Art. 222.Kodeksu karnego.

§ 1.

„Kto **narusza nietykalność cielesną** funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3".

Art. 212 Kodeksu karnego.

§ 1.

Kto pomawia inną osobę, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo karze pozbawienia wolności do roku.

Zniewaga jest przestępstwem przeciwko godności osobistej człowieka a więc przeciwko jego subiektywnemu poczuciu własnej wartości. Zwrot ten należy rozumieć, jako dobitne i stanowcze zachowanie się sprawcy, demonstracyjnie podkreślające pogardę w stosunku do nauczyciela. Może to być epitet słowny lub obelżywy gest, przy czym istotne dla sprawy jest nie tyle słownikowe znaczenie danego zwrotu językowego, lecz jego utarte i umowne znaczenie społeczne oraz fakt, że uważane są one za obraźliwe i tak je odbiera nauczyciel.

Nietykalność cielesna oznacza zakaz fizycznego oddziaływania sprawcy na ciało nauczyciela w sposób znieważający, przykry lub bolesny. Przestępstwem będzie tu np.:

- splunięcie na pedagoga lub w jego kierunku,
- spoliczkowanie,
- pociągnięcie za włosy,
- zrzucenie czapki z głowy (przeważa tu element znieważenia) albo uderzenie innej osoby,
- kopnięcie, oblanie wodą (przeważa tu element dolegliwości fizycznej), a także spowodowanie nieznacznych śladów na ciele ofiary, niebędących jeszcze lekkim uszkodzeniem ciała (zadrapanie lub niewielkie zasinienie).

Zarówno zniewaga jak i naruszenie nietykalności cielesnej są przestępstwami ściganymi z oskarżenia publicznego, o ile zostanie zawiadomiony o czynie zabronionym właściwy organ państwowy.

Zniesławienie polega na publicznym pomawianiu nauczyciela o takie postępowania które mogą poniżyć go w oczach opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebną do wykonywania zawodu pedagoga
Zniesławienie jest przestępstwem ściganym z oskarżenia prywatnego.

Każde z wymienionych zachowań jest **czynem karalnym** w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat. Natomiast z **przestępstwem** mamy do czynienia wtedy, jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny.
W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję.

Decyzję w tej sprawie podejmuje Dyrektor szkoły, który dokonuje wiążącej pracownika interpretacji przepisów prawa.

Za naruszenie godności osobistej nauczyciela Szkoły uznaje się:

- lekceważące i obraźliwe zachowania wobec nauczyciela lub innego pracownika. szkoły wyrażone w słowach lub gestach;
- lekceważące i obraźliwe zachowania ucznia w stosunku do nauczyciela lub innego pracownika szkoły w obecności osób trzecich;
- prowokacyjne zachowanie wyrażone w słowach lub gestach;
- nagrywanie lub fotografowanie nauczycieli bez jego wiedzy i zgody;
- naruszenie prywatności i własności prywatnej tych nauczciela;
- użycie wobec nauczycieli przemocy fizycznej lub psychicznej;
- pomówienia i oszczerstwa wobec nauczyciela;
- naruszenie ich nietykalności osobistej poprzez upublicznianie nieautoryzowanych informacji w Internecie i innych mediach.

- W przypadku naruszenia godności nauczyciela przez ucznia lub rodzica, poszkodowany ma obowiązek zgłoszenia powyższego zdarzenia do Dyrektora szkoły, a w przypadku jego nieobecności – do Wicedyrektora lub pedagoga szkolnego.
- **Nauczyciel sporządza szczegółową notatkę ze zdarzenia, skupiając się na szczegółach dotyczących:**
  - **czasu, miejsca, wypowiedzianych treści, świadków itp.**
  - **przygotowaną dokumentację przekazuje do dyspozycji dyrekcji celem dalszego wykorzystania służbowego**.

  Dokumentacja powinna być przygotowana w taki sposób, aby w zależności od ustaleń mogła być przekazana organom ścigania, ale także służyć wewnętrznie do wyciągnięcia sankcji regulaminowych.

- Dyrektor szkoły lub jego zastępca albo pedagog, do którego wpłynęło takie zgłoszenie, przeprowadza z uczniem rozmowę wstępną, a następnie podejmuje następujące działania:
  a) Jeżeli zdarzenie ma miejsce po raz pierwszy:
  - dyrektor niezwłocznie powiadamia telefonicznie rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji,
  - uczeń otrzymuje naganę wychowawcy klasy na piśmie za rażące naruszenie postanowień Statutu,
  - rodzice/prawni opiekunowie i uczeń podpisują ze szkołą kontrakt indywidualny, zawierający dalsze zasady współpracy stron,
  - jeżeli uczeń ma kuratora sądowego, zostaje on także poinformowany
    o zaistniałych okolicznościach.

b) Jeżeli zdarzenie ma miejsce po raz kolejny:
- wychowawca niezwłocznie powiadamia telefonicznie rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji,
- uczeń otrzymuje naganę Dyrektora szkoły na piśmie za rażące naruszenie postanowień Statutu,
- uczeń otrzymuje obniżoną ocenę zachowania co najmniej o jeden stopień,
- rodzice/prawni opiekunowie i uczeń podpisują ze szkołą kontrakt indywidualny, zawierający dalsze zasady współpracy stron,
- w przypadku niedotrzymania postanowień kontraktu szkoła kieruje pismo do sądu rodzinnego z prośbą o rozeznanie sytuacji rodzinnej ucznia.

Dyrektor sporządza pismo przewodnie z informacją o możliwości popełniania przestępstwa i wysyła na policje – Komenda ul Polanka załączając całość materiałów.
W przypadku zaistnienia wymienionych czynów zabronionych, ale bez związku z wykonywaniem zawodu nauczyciela, ściganie następuje z oskarżenia prywatnego osoby pokrzywdzonej.

3. POSTĘPOWANIE WOBEC UCZNIA UCHYLAJĄCEGO SIĘ OD REALIZOWANIA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO

- Nauczyciel odnotowuje każdą nieobecność ucznia na prowadzonych przez siebie zajęciach lekcyjnych.
- Wychowawca monitoruje frekwencję uczniów. Nieobecność nieusprawiedliwiona powyżej 5 dni powoduje, że wychowawca podejmuje działania wyjaśniające nieobecność ucznia.
- Rodzice mają obowiązek usprawiedliwić każdą nieobecność dziecka w terminie 7 dni po ustaniu nieobecności.
- Jeżeli nieobecności nie zostaną usprawiedliwione w wyznaczonym terminie, wychowawca powiadamia o nieobecnościach rodziców (prawnych opiekunów) ucznia przez dziennik elektroniczny.
- W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że nieobecność spowodowana jest wagarami lub celowym uchylaniem się od realizacji obowiązku szkolnego, wychowawca wzywa Rodzica i przeprowadza rozmowę dyscyplinującą informując jednocześnie o konsekwencjach i formach dostępnej pomocy.
- W przypadku braku współpracy rodzica (prawnego opiekuna) z wychowawcą (rodzic nie uczestniczy w zebraniach, konsultacjach, nie wyraża chęci na spotkania indywidualne), orazw przypadku dalszego uchylania się ucznia od obowiązku szkolnego, wychowawca zgłasza fakt pedagogowi szkolnemu.
- Pedagog sprawdza przyczyny nieobecności ucznia poprzez rozmowę z rodzicami ucznia na terenie szkoły i/lub zawiadamia Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.
- Wychowawca, pedagog szkolny oraz rodzice ucznia podejmują wspólne działania zaradcze w celu regularnego realizowania obowiązku szkolnego przez danego ucznia.
- W sytuacji, gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego, dyrektor szkoły kieruje wniosek o wszczęcie egzekucji administracyjnej do organu prowadzącego szkołę.
- Środkiem egzekucji administracyjnej obowiązku szkolnego jest grzywna (Ustawa Prawo Oświatowe art. 35-42 (Dz. U. z 2026 r. poz. 820, 904, 982, 1036 i 1123)
- Pedagog szkolny w porozumieniu z wychowawcą ucznia pisemnie informuje Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich o uchylaniu się ucznia od obowiązku szkolnego.

4. POSTĘPOWANIE NAUCZYCIELI W SYTUACJI, GDY UCZEŃ MA TRUDNOŚCI W NAUCE

- W sytuacji gdy uczeń ma trudności w opanowaniu wiedzy i umiejętności określonych podstawą programową, nauczyciel przedmiotu informuje rodziców (opiekunów) oraz wychowawcę o zakresie i charakterze trudności.
- W rozmowie z uczniem, rodzicami (opiekunami), wychowawcą i pedagogiem nauczyciel przedmiotu zbiera informacje, które ułatwią określenie prawdopodobnych przyczyn trudności.
- Wychowawca informuje rodziców (prawnych opiekunów) o istniejących trudnościach i zapoznaje ze swoim planem działań. Zobowiązuje rodzica (prawnego opiekuna) do rzetelnej współpracy. Dokumentuje odbyte spotkania i rozmowy zapisem w dzienniku elektronicznym.
- W przypadku utrzymujących się trudności wychowawczych z uczniem wychowawca inicjuje spotkanie z zespołem uczącym i pedagogiem celem uzyskania pomocy i wsparcia w przezwyciężaniu problemów.
- Wychowawca z pomocą pedagoga opracowuje plan naprawczy w celu przezwyciężenia trudności ucznia wraz z pisemnym zobowiązaniem dla rodziców (prawnych opiekunów).
- Udziela rodzicom(opiekunom) porady w doborze metod wychowawczych.
- Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem występuje do rodziców (prawnych opiekunów) o przeprowadzenie badań psychologiczno - pedagogicznych we właściwej poradni.
- Po przeprowadzeniu badania rodzic przedkłada opinię w sekretariacie szkoły,
- a wychowawca zapoznaje z nią cały zespół uczący danego ucznia i wspólnie ustalają wytyczne do dalszej pracy.
- W przypadku niedostarczenia opinii, zaniechania badań lub braku współpracy ze szkołą wychowawca zgłasza sprawę pedagogowi szkolnemu/dyrektorowi, który kieruje wniosek do sądu o wgląd w sytuację ucznia.
-

5. POWIADAMIANIE O ZAKŁÓCENIU TOKU LEKCJI

- Poprzez zakłócenie toku lekcji należy rozumieć wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację zajęć dydaktycznych i wychowawczych (wulgarne zachowanie w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela).
- Jeżeli zachowanie pojedynczego ucznia lub kilku uczniów nie pozwala nauczycielowi na normalną realizację lekcji, wysyła on przewodniczącego samorządu klasowego z informacją do pedagoga szkolnego, a w przypadku gdy go nie zastanie, do sekretariatu szkoły. Pracownik sekretariatu zobowiązany jest do natychmiastowego poinformowania dyrekcji o zaistniałej sytuacji.
- W sytuacjach szczególnie drastycznego zakłócania przebiegu lekcji pedagog szkolny, zobowiązany jest w miarę możliwości do udania się do sali wskazanej przez nauczyciela i interwencji.
- Pedagog szkolny przeprowadza z uczniami rozmowę i ustala konsekwencje zachowania w zależności od popełnionego wykroczenia.
- Jeżeli uczeń w sposób poważny naruszył zasady obowiązujące w szkole wychowawca lub pedagog powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu.

- Jeżeli uczeń w rażący sposób złamał zasady, pedagog powiadamia dyrektora/wicedyrektora szkoły, wzywa rodziców do natychmiastowego przybycia do szkoły.
- Jeżeli przyczyną zakłócenia toku lekcji były przypadki określone w innych procedurach postępowań, należy postępować według tych procedur.

6. POSTĘPOWANIE NAUCZYCIELI W PRZYPADKU AGRESYWNEGO ZACHOWANIA UCZNIA

- Nauczyciel obserwujący takie zachowanie ma obowiązek przerwania go, używając perswazji słownej lub fizycznej.
- Powiadamia wychowawców uczniów o zdarzeniu.
- Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności nauczyciela – świadka zdarzenia (zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka, ocena zdarzenia, wyciągnięcie wniosków).
- Wychowawca sporządza notatkę (opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, poszkodowany), przechowuje ją w „taczce wychowawcy".
- Wychowawca informuje rodziców o zaistniałej sytuacji.
- Wychowawca zgłasza sprawę do pedagoga szkolnego i dyrektora/wicedyrektora szkoły.
- Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem i dyrektorem/wicedyrektorem szkoły uzgadnia sankcje w stosunku do sprawcy zdarzenia w oparciu o statut szkoły.
- Wychowawca przekazuje rodzicom w formie pisemnej – dziennik elektroniczny lub ustnej informacje na temat zastosowanych wobec ucznia ewentualnych konsekwencji.

7. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU PODEJRZENIA, ŻE UCZEŃ PRZEBYWAJĄCY NA TERENIE SZKOŁY POSIADA NIEBEZPIECZNE NARZĘDZIE

W przypadku, kiedy nauczyciel ma podejrzenie w zakresie posiadania przez ucznia niebezpiecznego narzędzia:

- W trakcie rozmowy z uczniem stara się potwierdzić fakt posiadania narzędzia, żąda jego dobrowolnego wydania lub wyjęcia wszystkiego z plecaka/ torby. Jeżeli jest tam niebezpieczne narzędzie zabezpiecza je poprzez wykorzystanie środków technicznych, takich jak rękawiczki jednorazowe, pojemnik lub woreczek, aby uniknąć bezpośredniego kontaktu.
- Powyższe powinno się odbywać w warunkach i atmosferze nieeskalującej sytuację.
- Jeżeli uczeń odmawia wydania niebezpiecznego przedmiotu, a jego zachowanie wskazuje na bezpośredni zamiar użycia, stara się zminimalizować potencjalne skutki użycia przedmiotu (izolacja sali, ewakuacja itp.) i wzywa służby.
- Do przyjazdu policji sprawuje stały nadzór nad uczniem i informuje rodziców.
- Dokumentuje całość zdarzenia. Przygotowana dokumentacja jest przekazywana do dyspozycji dyrekcji celem dalszego wykorzystania służbowego. Dokumentacja powinna być przygotowana w taki sposób, aby w zależności od ustaleń mogła być przekazana organom ścigania, ale także wykorzystana wewnętrznie do wyciągnięcia sankcji regulaminowych.
- Dyrekcja sporządza pismo przewodnie z informacją o możliwości popełnienia przestępstwa do komendanta najbliższej jednostki Policji, załączając całość materiałów.

8. POSTĘPOWANIE WOBEC AKTÓW WANDALIZMU NA TERENIE SZKOŁY

- Każdy pracownik szkoły, który zaobserwował fakt wandalizmu informuje o tym dyrektora szkoły.
- W przypadku gdy sprawcą jest zidentyfikowany uczeń to sprawę przekazuje się wychowawcy, który wyjaśnia okoliczności zajścia i informuje o tym Rodziców.
- Rodzic zobowiązany jest do naprawy zniszczeń lub pokrycie kosztów naprawy za zniszczenie spowodowane przez dziecko. Jeżeli akt wandalizmu jest celowy uczeń otrzymuje karę przewidzianą przez regulamin szkoły – naganę wychowawcy lub dyrektora szkoły.
- W szczególnych przypadkach powiadamiana jest policja, decyduje dyrektor / wicedyrektor.

9. POSTĘPOWANIE W SYTUACJI PALENIA PAPIEROSÓW PRZEZ UCZNIA NA TERENIE SZKOŁY

- Nauczyciel lub pracownik szkoły nakazuje zaprzestanie palenia i konfiskuje papierosy.
- Zawiadamia wychowawcę klasy.
- Wychowawca zawiadamia rodziców i pedagoga.
- Wobec ucznia palącego na terenie szkoły stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.

10. POSTĘPOWANIE W SYTUACJI BÓJKI MIĘDZY UCZNIAMI NA TERENIE SZKOŁY

- Nauczyciel obecny przy zajściu wydaje nakaz natychmiastowego zaprzestania bójki, w razie potrzeby rozdziela uczniów przy pomocy innego nauczyciela lub pracownika szkoły.
- W przypadku obrażeń na ciele, niepokojącego stanu zdrowia ucznia, nauczyciel w pierwszej kolejności powiadamia dyrektora szkoły i pielęgniarkę. Dyrektor powiadamia rodziców poszkodowanego ucznia oraz rodziców sprawcy. Pielęgniarka/ pracownik szkoły w razie potrzeby wzywa pogotowie ratunkowe. W szczególnie poważnych sytuacjach dyrektor zawiadamia także policję.
- Nauczyciel powiadamia o bójce wychowawcę i pedagoga.
- W przypadku braku obrażeń i niepokojących objawów nauczyciel zawiadamia wychowawcę, którzy przeprowadzają rozmowę dyscyplinującą z uczestnikami bójki i wyciąga konsekwencje regulaminowe. O zdarzeniu informuje Rodziców obu stron.
- Wychowawca w szczególnych przypadkach zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w teczce wychowawcy.

11. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU KRADZIEŻY KTÓREJ SPRAWCĄ JEST UCZEŃ

- Poszkodowany uczeń zgłasza kradzież pracownikowi szkoły.
- Nauczyciel / wychowawca ustala okoliczności kradzieży przez wychowanka.
- Zawiadamia o zdarzeniu pedagoga szkolnego.
- Prowadzi we współpracy z pedagogiem postępowanie wyjaśniające z zachowaniem nietykalności osobistej.
- Wzywa rodziców sprawcy. Po rozmowie sporządza notatkę o zaistniałym incydencie, którą podpisują rodzice.

- W oparciu o Statut Szkoły dyrektor wspólnie z wychowawcą ustala sankcje wobec ucznia i przekazuje rodzicom informację na temat wyciągniętych konsekwencji w stosunku do jego dziecka.
- Sprawca podejmuje zadośćuczynienie poszkodowanemu w kradzieży.

12. POSTĘPOWANIE W SYTUACJI ZASTRASZANIA, WYMUSZANIA, WYWIERANIA PRESJI ORAZ STOSOWANIA INNYCH RODZAJÓW PRZEMOCY PSYCHICZNEJ NA TERENIE SZKOŁY

- Zgłoszenie zajścia do nauczyciela dyżurującego lub wychowawcy.
- Wychowawca niezwłocznie informuje dyrektora/wicedyrektora szkoły, pedagoga i rodziców uczniów obu stron zajścia.
- Wychowawca wyjaśnia okoliczności zajścia, a wobec winnego ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
- W przypadku poważnych i powtarzających się incydentów przemocy, pedagog szkolny po konsultacji z dyrektorem powiadamia Sąd Rodziny i Nieletnich.

13. POSTĘPOWANIE W SYTUACJI DOŚWIADCZANIA PRZEZ UCZNIA PRZEMOCY FIZYCZNEJ POZASZKOLNEJ

- W przypadku zgłoszenia przez ucznia lub zauważenia przez pracownika szkoły śladów przemocy fizycznej u ucznia, pracownik zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić
- tym fakcie wychowawcę lub w razie jego nieobecności pedagoga lub dyrekcję szkoły.
- Ogólnych oględzin dokonuje pielęgniarka szkolna lub osoby wyznaczone przez dyrektora, sporządzając odpowiednią notatkę :
- *Dnia ..... na ciele dziecka ……* **.....** *stwierdzono …… w okolicach ..... .*
- *Podpis osoby dokonującej oględzin …….*
- Wychowawca wraz z pedagogiem rozmawia z dzieckiem, dokładnie notując wypowiedzi dziecka łącznie z informacją o ewentualnym nie udzieleniu odpowiedzi. Notatka powinna się znaleźć w teczce wychowawcy.
- W zależności od stanu zdrowia dziecka należy zawiadomić rodziców, wezwać pogotowie ratunkowe i powiadomić policję.
- W zależności od zaistniałej sytuacji wychowawca, pedagog rozmawia z rodzicami
- / opiekunami prawnymi ucznia. Następnie osoby rozmawiające z uczniem sporządzają notatkę ze zdarzenia.
- W szczególnych przypadkach zawiadamiana jest Policja oraz Sąd Rodzinny (wniosek o zainteresowanie sytuacją rodzinną).

14. POSTĘPOWANIE DYREKTORA SZKOŁY W PRZYPADKU, GDY POLICJA DOKONUJE ZATRZYMANIA NIELETNIEGO PRZEBYWAJĄCEGO NA ZAJĘCIACH W SZKOLE SPRAWCY CZYNU KARALNEGO

Czyn karalny – w myśl przepisów (art. 1 § 2 pkt. 2 u.p.n) jest to czyn zabroniony przez ustawę jako przestępstwo (art. 1 k.k), a więc zbrodnia lub występek (art. 7 § 2 i 3 k.k), przestępstwo skarbowe (art.53 § 2 k.k.s.) oraz wykroczenie określone w następujących przepisach Kodeksu Wykroczeń:
np.- art. 51 (zakłócenie porządku publicznego)
- art. 62 (znęcanie się nad zwierzętami)
- art. 69 (niszczenie i uszkadzanie znaków umieszczonych przez organ państwowy)

- art. 74.(uszkodzenie znaków lub urządzeń zapobiegających niebezpieczeństwu)
- art. 76 (rzucanie kamieniami w pojazdy będące w ruchu)
- art. 119 (kradzież lub przywłaszczenie mienia o wartości – obecnie 250 zł)
- art. 143 (utrudnienie korzystania z urządzeń przeznaczonych do użytku publicznego)

Popełnienie przez nieletniego innego wykroczenia niż wyżej wymienione należy określić, jako zachowanie świadczące o jego demoralizacji, co uzasadnia wszczęcie i prowadzenie postępowania w trybie opiekuńczo – wychowawczym (art. 44-46 u.p.n.).

Każde z wymienionych zachowań jest **czynem karalnym** w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat.

Z przestępstwem mamy do czynienia jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Postępowania Karnego. Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać policję. **W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny.**

- Funkcjonariusz policji przedstawia dyrektorowi/wicedyrektorowi powód przybycia i okazuje się legitymacja służbową.
- Dyrektor zapisuje dane osobowe i numer legitymacji służbowej policjanta celem sporządzenia własnej dokumentacji.
- Policjant informuje dyrektora o zamiarze zatrzymania ucznia.
- Pedagog szkolny lub nauczyciel sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje go o przyczynach przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą np. przesłuchanie, okazanie.
- Policja informuje rodziców nieletniego, opiekunów prawnych o wykonanych czynnościach i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły, komendy lub komisariatu policji, celem uczestniczenia w czynnościach.
- Dyrektor/wicedyrektor szkoły informuje telefonicznie rodziców o podjętych działaniach względem ich dziecka przez Policję. W przypadku braku kontaktu telefonicznego sporządza pisemną informację i przesyła do miejsca ich zamieszkania.
- W przypadku niemożności uczestnictwa rodziców w przesłuchaniu nieletniego, dyrektor wyznacza wychowawcę, nauczyciela lub pedagoga szkolnego do uczestnictwa w czynnościach, które są przeprowadzane w szkole lub w jednostce Policji.
- Po wykonaniu czynności policjant za pisemnym potwierdzeniem odbioru przekazuje nieletniego rodzicom lub opiekunowi prawnemu. W przypadku, gdy czynności wykonywane są w obecności pedagoga szkolnego, po ich zakończeniu policja odwozi ich do szkoły lub miejsca zamieszkania.
- W przypadku zaistnienia przesłanek do zatrzymania nieletniego w Policyjnej Izbie Dziecka policjant informuje o tym rodziców, pedagoga szkolnego.
- Przy realizacji czynności związanych z zatrzymaniem nieletniego ucznia na terenie szkoły należy zachować dyskrecję nie nagłaśniając sprawy.

15. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU UZYSKANIA INFORMACJI O POPEŁNIENIU NA TERENIE SZKOŁY CZYNU KARALNEGO

- Dyrektor/wicedyrektor lub pedagog przyjmuje do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnia dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków, o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym. Odnotowuje

personalia uczestników i świadków, godzinę zgłoszenia oraz zawiadamia niezwłocznie policję.

- Zapewnia, w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.
- Bez zbędnej zwłoki sprawdza w dostępny sposób wiarygodność informacji, jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków należy uwiarygodnić informacje.
- Sprawdza, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników.
- W rozmowie z pokrzywdzonym ustala liczbę sprawców i ich dane personalne.
- Nie nagłaśnia zdarzenia.
- W przypadku braku wątpliwości, co do faktu zaistnienia zdarzenia, o ile jest to konieczne /możliwe, należy zatrzymać do czasu przybycia Policji ofiarę przestępstwa i jego sprawcę (ów), konieczność zatrzymania może wynikać z faktu zakończenia przez nich zajęć szkolnych bądź próby ucieczki, ukrycia skradzionych przedmiotów. O fakcie zatrzymania bezwzględnie należy powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych.
- Nie należy zatrzymywać na „siłę" sprawcy czynu, ale w ramach swojego autorytetu spowodować, by pozostał pod opieką pedagoga szkolnego, wychowawcy klasy lub nauczyciela w oddzielnym pomieszczeniu do chwili przybycia policji.
- Jeżeli sprawców jest kilku w miarę możliwości należy umieścić ich w oddzielnych pomieszczeniach.
- Ofiarę należy odizolować od sprawców.
- W przypadku odnalezienia rzeczy pochodzących z przestępstwa lub służących do popełnienia przestępstwa należy je zabezpieczyć.
- **Zakazy:**
  - Nie należy „na własną rękę" konfrontować uczestników zdarzenia,
  - dążyć do pojednania itp. , oraz
  - bezwzględnie nie należy dokonywać przeszukania teczek, toreb, kieszeni.

16. POSTĘPOWANIE W SYTUACJI, GDY UCZEŃ JEST POD WPŁYWEM ALKOHOLU LUB NARKOTYKÓW

- Odizolować ucznia, pozostawić go pod opieką osoby dorosłej - pielęgniarki, pedagoga lub nauczyciela.
- Powiadomić wychowawcę klasy i dyrektora szkoły.
- Wezwać rodziców ucznia, pogotowie ratunkowe ewentualnie policję.
- W przypadku niemożności skontaktowania się z rodzicami, dziecko pozostaje pod opieką nauczyciela lub pedagoga/psychologa oraz pielęgniarki/wezwanego lekarza .
- W przypadku odmowy stawienia się do szkoły rodzica/opiekuna lub pojawienie się go w stanie nietrzeźwym, decyzję o dalszym postępowaniu wobec dziecka podejmują odpowiednie służby (policja) wraz z lekarzem.
- Wychowawca ustala spotkanie z rodzicami i uczniem w celu wyjaśnienia sytuacji oraz podjęcia działań profilaktycznych. Sporządza także notatkę służbową.

17. POSTĘPOWANIE W SYTUACJI, GDY NA TERENIE SZKOŁY ZNALEZIONO SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ NARKOTYK.

- Zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych, korzystając z rękawiczek lub woreczka.

- O ile to możliwe, ustalić do kogo ta substancja należy. W przypadku trudności zwrócić się do pedagoga lub innego pracownika szkoły, który może pomóc zidentyfikować ucznia.
- Powiadomić o zaistniałym zdarzeniu dyrektora, który wzywa policję.
- Przekazać substancję policji.
- Wyznaczony przez dyrektora pracownik pedagogiczny, sporządza notatkę służbową.

18. POSTĘPOWANIE W SYTUACJI, GDY PRZYPUSZCZAMY, ŻE UCZEŃ POSIADA PRZY SOBIE SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ NARKOTYK LUB INNE ŚRODKI ODURZAJĄCE I PRZEDMIOTY NIEBEZPIECZNE.

- W obecności innej osoby dorosłej nauczyciel żąda, aby uczeń przekazał mu tę substancję, przedmiot, pokazał zawartość torby oraz kieszeni. Przejętą substancję zabezpiecza (bierze w depozyt). Pracownik szkoły nie może samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani torby/ plecaka ucznia.
- Powiadomić wychowawcę klasy o zdarzeniu.
- W przypadku stwierdzenia, że uczeń posiada w/w substancję/ przedmiot, wychowawca powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów prawnych dziecka i wzywa ich do niezwłocznego stawienia się w szkole.
- Jeżeli uczeń odmawia przekazania pracownikowi szkoły substancji i okazania zawartości torby/plecaka dyrektor lub pedagog wzywa policję.
- Wychowawca sporządza notatkę służbową, dyrektor zawiadamia Policję i przekazuje odebraną substancję.

19. POSTĘPOWANIE Z OFIARĄ PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ.

- Udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej dziecku, ewentualnie wezwać pielęgniarkę /pogotowie, powiadomić dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.
- Powiadomić rodziców ucznia będącego ofiarą czynu i w razie potrzeby wezwać ich do szkoły w celu zabrania dziecka do domu.
- Ofiarę przemocy otacza się opieką pedagoga/ psychologa.
- Niezwłocznie należy wezwać rodziców sprawcy zdarzenia celem przeprowadzenia rozmowy. Wobec sprawcy stosuje się kary zawarte w Statucie Szkoły.
- Nauczyciel (świadek zdarzenia) sporządza notatkę służbową.

20. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU WAGARÓW I UCIECZEK UCZNIÓW.

- Wychowawca usprawiedliwia nieobecność ucznia na podstawie pisemnej informacji rodzica lub opiekuna w terminie jednego tygodnia od powrotu ucznia do szkoły W przypadku powtarzających się nieobecności wychowawca niezwłocznie powiadamia o tym fakcie rodziców/ opiekunów prawnych i przeprowadza rozmowę z uczniem lub rodzicami informując ich o konsekwencjach takich zachowań.
- Gdy sytuacja powtarza się, wychowawca zawiadamia o tym pedagoga szkolnego, który podejmuje właściwe działania, w tym zwraca się do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka.

21. POSTĘPOWANIE WOBEC UCZNIÓW, U KTÓRYCH ZAUWAŻA SIĘ PRZEJAWY DEMORALIZACJI SPOŁECZNEJ W POSTACI:

(używania i propagowania wulgaryzmów, słów i gestów obrażających godność innych, posiadania lub palenia papierosów, wagarów, udziału w kradzieżach i zniszczeniach na terenie szkoły, zachowań agresywnych, prowokowania, powstawania sytuacji konfliktowych)

- Wychowawca klasy we współpracy z pedagogiem szkolnym planuje wspólnie z rodzicami ucznia działania mające na celu zmianę jego postawy. Działania te mogą mieć formę:
  - indywidualnych rozmów z uczniem.
  - rozmów z uczniem w obecności rodzica,
  - podpisania kontraktu określającego pożądany typ zachowań ucznia, ofertę pomocy szkoły, formy pomocy ze strony rodziców oraz konsekwencje w razie powtarzania zachowań niepożądanych.
- W przypadku braku pożądanych zmian zachowania ucznia, dyrektor szkoły zwraca się z prośbą do instytucji wspierających działania wychowawcze szkoły tj.:
  - Sądu Rejonowego, Wydziału Rodzinnego i Nieletnich
  - Sekcji Prewencji Komisariatu Policji,
  - innych w zależności od potrzeb.

22. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU UJAWNIENIA CYBERPRZEMOCY (PRZEMOC Z UŻYCIEM INTERNETU LUB TELEFONU KOMÓRKOWEGO).

- Nauczyciel, któremu zgłoszony został przypadek cyberprzemocy powinien powiadomić
- tym fakcie wychowawcę ucznia, pedagoga/psychologa i dyrektora szkoły.
- Wychowawca, pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę z ofiarą cyberprzemocy udzielając jej wsparcia i porady.
- Wychowawca i pedagog ustala okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
- Wychowawca/pedagog przy udziale nauczyciela informatyki zabezpiecza dowody (wykonuje screeny, fotografie, kopie publikowanych treści z uwzględnieniem daty i godziny oraz nadawcy i odbiorcy, ipt…) i w marę możliwości ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy.
- Nauczyciel dokonuje wstępnej oceny i analizy zebranego materiału pod kątem wstępnej kwalifikacji prawnej.
- Zebrane materiały przekazuje do dyrekcji szkoły w celu służbowego wykorzystania. Dyrekcja przesyła materiały do Policji.
- Wychowawca/pedagog powiadamia rodziców poszkodowanego ucznia o zdarzeniu, działaniach szkoły, udziela im porady.
- Wychowawca/pedagog wyciąga konsekwencje wobec sprawcy przemocy oraz pracuje nad zmianą postawy ucznia.
- Pedagog/psycholog monitoruje sytuację ucznia (ofiary) sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.
- W przypadku gdy zebrane informacje świadczą o możliwości wystąpienia sytuacji niebezpiecznej (samobójstwo, zabójstwo, atak terrorystycznego) dyrekcja niezwłocznie informuje właściwe służby.

23. POSTĘPOWANIE WOBEC UCZNIÓW W PRZYPADKU KORZYSTANIA Z TELEFONÓW KOMÓRKOWYCH I INNYCH URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH NA TERENIE SZKOŁY

- Od 1 września 2026r. zgodnie z ustawią Prawo oświatowe art. 98a-98d obowiązuje zakaz używania telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na zajęciach edukacyjnych, przerwach międzylekcyjnych, na terenie całego boiska szkolnego, a także na zajęciach pozalekcyjnych organizowanych na terenie szkoły.
- W przypadku gdy nauczyciel wyrazi zgodę na korzystanie z telefonu, jeżeli jest to niezbędne do realizacji programu nauczania do danych zajęć, sprawdzenia wiedzy uczniów lub zapewnienia kontaktu ucznia z rodzicami w sytuacji nagłej.
- Na lekcjach podczas których uczeń za zgodą nauczyciela korzysta z telefonu komórkowego obowiązuje całkowity zakaz nagrywania, robienia zdjęć, przesyłania treści niedozwolonych.
- Zabrania się publikowania przez uczniów zdjęć i filmów zawierających wizerunki innych uczniów.
- Jeśli uczniowie przynoszą do szkoły telefony komórkowe i inny sprzęty elektroniczny to na własną odpowiedzialność. Po wejściu do szkoły uczeń jest zobowiązany pozostawić wyłączony telefon w indywidualnej szafce na podręczniki szkolne.
- Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zniszczenie, zagubienie czy kradzież sprzętu przynoszonego przez uczniów.
- Nie wolno uczniom ładować telefonów i innych urządzeń elektronicznych w Szkole.
- W uzasadnionych przypadkach (pilny kontakty z rodzicem)uczeń może korzystać z telefonu stacjonarnego znajdującego się w sekretariacie szkoły.
- Dopuszcza się możliwość korzystania z telefonu komórkowego i innych urządzeń elektronicznych podczas wycieczek szkolnych po uprzednim ustaleniu warunków korzystania z telefonu komórkowego z wychowawcą lub kierownikiem wycieczki – Regulamin wycieczki. Pełną odpowiedzialność za sprzęt podczas wycieczki ponoszą rodzice ucznia.
- W przypadku naruszenia przez zasad korzystania z telefonu komórkowego lub innego sprzętu elektronicznego, uczniowi obniża się punkty, zgodnie z zasadami oceniania zachowania (Karta zachowania).
- Szkoła nie ponosi jakiejkolwiek odpowiedzialności za treści publikowane przez uczniów w mediach społecznościowych, Internecie w godzinach popołudniowych. Za treści te odpowiedzialni są uczniowie i rodzice.

24. POSTĘPOWANIE NA WYPADEK ROZPOWSZECHNIANIA PORNOGRAFII W SZKOLE PRZEZ UCZNIA

- W przypadku powzięcia przez nauczyciela, rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w szkole należy bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu;
- W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach pokazujących materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia;
- Dyrektor szkoły powinien przekazać informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły;

- Wychowawca klasy i pedagog lub psycholog szkolny powinni podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań;
- Dyrektor powinien wezwać do szkoły rodziców lub prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne;
- Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny powinien przeprowadzić rozmowę z rodzicami lub prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

25. POSTĘPOWANIE W SYTUACJI ZAISTNIENIA WYPADKU NA TERENIE SZKOŁY

Zakres i osoby odpowiedzialne

Wypadek w szkole definiuje się jako nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w czasie zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych realizowanych przez szkołę na jej terenie, a także poza nią, np. lekcje plenerowe, wycieczki, „zielone szkoły", olimpiady, konkursy, zawody sportowe.
Procedura postępowania w razie wypadku ucznia obejmuje i reguluje działania pracowników szkoły:

- dyrektora i wicedyrektora;
- nauczycieli;
- pracowników niepedagogicznych.

Udzielanie pierwszej pomocy poszkodowanemu

- Pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku ucznia, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę oraz pomoc medyczną: doprowadza poszkodowanego do gabinetu pielęgniarki szkolnej lub sprowadza pielęgniarkę szkolną na miejsce zdarzenia;
- W razie nieobecności pielęgniarki nauczyciel zawiadamia sekretariat (np. telefon) i udziela pierwszej pomocy, i pozostaje z uczniem do przyjazdu pogotowia ratunkowego.
- Pracownik sekretariatu wzywa pogotowie ratunkowe;
- Przy lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń – np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie, opuchnięcie) po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi powiadamiający o zdarzeniu sekretariat. Pracownik sekretariatu informuje rodziców lub opiekunów prawnych ustala z nimi:
  - potrzebę wezwania pogotowia;
  - potrzebę wcześniejszego przyjścia rodzica;
  - godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia.

W sytuacji, gdy lekko poszkodowany uczeń pozostaje w szkole, należy obserwować jego stan i w razie niepokojących objawów ponownie uruchomić procedurę pomocy.

Zabezpieczenie miejsca zdarzenia i zapewnienie opieki

- Pracownik nie dopuszcza do zajęć lub przerywa je, wyprowadzając uczniów z miejsca zdarzenia, jeżeli miejsce to może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów;
- Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą, zgłasza problem w sekretariacie szkoły – tel. 61 8775715 oraz prosi o nadzór nad swoimi uczniami nauczyciela uczącego w najbliższej Sali

Obowiązek powiadamiania

- O zdarzeniu oraz podjętych czynnościach należy niezwłocznie zawiadomić dyrekcję szkoły poprzez sekretariat;
- Dyrektor szkoły (lub upoważniony przez niego pracownik) powiadamia o wypadku rodziców lub opiekunów prawnych poszkodowanego ucznia, wychowawcę, pracownika służby BHP, społecznego inspektora pracy;
- O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie prokuratora, organ prowadzący szkołę i kuratora oświaty;
- O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.

26. POSTĘPOWANIE W SYTUACJI ZAISTNIENIA WYPADKU POZA TERENEM SZKOŁY

Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, obowiązuje taka sama procedura, a wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy lub kierownik wycieczki i odpowiada za nie.

27. POSTĘPOWANIE NA WYPADEK ZGŁOSZENIA PEZEZ UCZNIA ZŁEGO SAMOPOCZUCIA

- Nauczyciel, któremu uczeń zgłasza złe samopoczucie , kieruje ucznia wraz z osobą towarzyszącą do gabinetu pielęgniarki szkolnej.
- Jeżeli nie ma pielęgniarki uczniowie schodzą do sekretariatu szkoły i zgłaszają fakt niedyspozycji.
- Pracownik sekretariatu powiadamia rodziców/ opiekunów prawnych i ustala z nimi ewentualną potrzebę wezwania pogotowia ratunkowego lub zgłasza konieczność odbioru dziecka ze świetlicy.
- Rodzic/opiekun prawny opiekun zobowiązany jest odebrać dziecko jak najszybciej i zgłosić fakt odbioru w sekretariacie szkoły.

28. POSTĘPOWANIA W SYTUACJI SAMOWOLNEGO OPUSZCZENIA PRZEZ UCZNIA BUDYNKU SZKOLNEGO PODCZAS ZAJĘĆ LEKCYJNYCH LUB ODDALENIA SIĘ OD GRUPY NA WYCIECZCE SZKOLNEJ

- Nauczyciel, który uzyskał informację o samowolnym opuszczeniu przez ucznia terenu szkoły lub oddaleniu się od grupy na wycieczce szkolnej, powiadamia wychowawcę klasy;
- Pracownik sekretariatu powiadamia rodziców, pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły;
- W przypadku, gdy niemożliwe jest ustalenie miejsca pobytu dziecka przez szkołę i rodziców, należy powiadomić policję.

29. POSTĘPOWANIE W STOSUNKU DO DZIECI NIEODEBRANYCH ZE ŚWIETLICY SZKOLNEJ.

- Dziecko przebywające w świetlicy nie może być pozostawione bez opieki.
- Rodzice bądź prawni opiekunowie dziecka mają obowiązek przekazać w formie pisemnej informacje o tym, kto będzie odbierał dziecko po zajęciach w świetlicy (wpis do karty zgłoszenia dziecka).

- Wychowawca odpowiedzialny za dzieci przebywające w świetlicy, w momencie ich odbioru przez rodziców lub opiekunów powinien potwierdzić tożsamość osoby odbierającej dziecko.
- W przypadku gdy rodzice lub opiekunowie nie odebrali dziecka do godziny 17.00. wychowawca świetlicy:
  - kontaktuje się z rodzicami bądź opiekunami dziecka,
  - ustala jak najszybszy czas odbioru dziecka,
  - w przypadku braku możliwości skontaktowania się z rodzicami lub opiekunami zgłasza policji pozostawienie dziecka bez opieki.

30 . POSTĘPOWANIE WOBEC NIETRZEŹWYCH RODZICÓW LUB OPIEKUNÓW ZGŁASZAJĄCYCH SIĘ PO ODBIÓR DZIECI

- Pracownik szkoły nie może powierzyć opieki nad dzieckiem osobie znajdującej się pod wpływem alkoholu.
- Pracownik szkoły nakazuje osobie nietrzeźwej opuszczenie terenu szkoły i wzywa innego opiekuna dziecka lub inną osobę do tego upoważnioną.
- Jeżeli osoba nietrzeźwa odmawia opuszczenia szkoły pracownik wzywa policję.
- O fakcie, zgłoszenia się rodzica lub opiekuna w stanie nietrzeźwym po odbiór dziecka należy bezzwłocznie powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcję.
- W sytuacji, gdy w wyznaczonym czasie nie pojawi się po odbiór dziecka trzeźwy rodzic/opiekun, pracownik pedagogiczny lub dyrektor szkoły wzywa policję.
- Z każdego zdarzenia nauczyciel świetlicy sporządza notatkę.
- W przypadku powtarzających się incydentów odbioru dziecka przez rodzica w stanie nietrzeźwym pedagog szkolny kieruje sprawę do Sądu Rodzinnego z prośbą o wgląd w sytuację rodziny.

31. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH RODZICÓW WOBEC UCZNIÓW LUB WŁASNYCH DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH NA TERENIE SZKOŁY

- Każdy pracownik szkoły ma obowiązek reagowania na zachowania agresywne.
  W przypadku, gdy pracownik szkoły jest świadkiem zachowania agresywnego osoby dorosłej wobec ucznia szkoły lub własnego dziecka powinien:
  - podjąć próbę przerwania zachowania agresywnego.
  - Powiadomić o tym fakcie dyrektora szkoły.
- W przypadku, gdy osoba dorosła nie zaprzestała zachowania agresywnego dyrektor szkoły zawiadamia policję.
- Fakt ten odnotowywany jest w Rejestrze SOM.
- Dalsze postępowanie zgodnie z Standardami Ochrony Małoletnich.

32. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU RODZINY NIEWYDOLNEJ OPIEKUŃCZO I WYCHOWAWCZO

- Nauczyciel, wychowawca klasy lub inna osoba z kręgu dziecka mająca informacje na temat zaniedbań wychowawczych bądź problemów socjalnych w rodzinie ucznia zgłasza problem pedagogowi szkolnemu.
- Wychowawca klasy, pedagog szkolny, pielęgniarka i dyrektor szkoły, obserwują i diagnozują sytuację ucznia.

- Pedagog szkolny i wychowawca klasy rozmawiają z uczniem w celu dokonania diagnozy potrzeb dziecka.
- Pedagog szkolny i wychowawca klasy kontaktują się z rodzicami lub opiekunami prawnymi ucznia.
- W razie braku kontaktu z rodzicami/ opiekunami prawnymi ucznia/ pedagog szkolny:
  - poszukuje innych dróg kontaktu z opiekunami dziecka poprzez pracowników MOPS MOPR, policję w sytuacji poważnych zaniedbań ze strony rodziców dziecka, pedagog szkolny występuje do sądu rodzinnego o rozeznanie sytuacji rodzinnej dziecka.
- Na spotkaniu z rodzicami ucznia wychowawca klasy i pedagog szkolny przedstawiają ofertę pomocy pedagogicznej, psychologicznej, socjalnej bądź prawnej.
- Z każdego spotkania z rodziną ucznia wychowawca sporządza notatkę.
- Wychowawca klasy i pedagog szkolny utrzymują stały kontakt z rodzicami/ opiekunami prawnymi ucznia i dbają, w miarę możliwości o realizację wspólnych ustaleń.
- W sytuacji braku lub odmowy współpracy rodziców / opiekunów ucznia ze szkołą, pedagog występuje z wnioskiem do sądu rodzinnego.

III. PROCEDURY DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA WZGLĘDEM UCZNIÓW ZAGROŻONYCH KRYZYSEM SUICYDALNYM

Symptomy świadczące o złym/pogarszającym się stanie psychicznym:

1. Nagłe pogorszenie wyników w nauce, trudności w koncentracji, rozproszona uwaga w trakcie zajęć, utrata zainteresowania przedmiotami które dotąd uczeń lubił/aktywnie w nich uczestniczył.
2. Zauważalna i znaczna zmiana charakteru ucznia, jego samopoczucia i nastroju, występowanie zachowań nietypowych, dotąd u danego ucznia nie obserwowanych.
3. Przejawianie zachowań ryzykownych lub zauważenie u ucznia zachowań ryzykownych.
4. Izolowanie się od rówieśników, bliskich, unikanie kontaktów społecznych.
5. Bycie ofiarą bycie ofiarą przemocy rówieśniczej (fizycznej, psychicznej, seksualnej i cyberprzemocy).
6. Komunikaty ucznia o poczuciu beznadziei, braku celu i sensu w życiu, bycia ciężarem dla innych, kierowane do rówieśników, dorosłych i w mediach społecznościowych
7. Mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie, dywagowanie nad życiem po śmierci, pisanie listów pożegnalnych lub próby „porządkowania swoich spraw".
8. Zauważenie u ucznia śladów na ciele, które świadczą o zrachowaniach autoagresywnych, np. blizny na rękach świadczące o autoagresji LUB obserwacja czynności autoagresywnych, np. drapanie się do krwi na lekcji, zagryzanie warg do krwi, przypalanie zapalniczką itp.

1. Procedury postępowania w przypadku zaobserwowania u ucznia symptomów świadczących o złym lub pogarszającym się stanie psychicznym

Cel: Zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa fizycznego oraz dobrostanu psychicznego uczniów przebywających w szkole w sytuacji zagrożeń wewnętrznych związanych z ryzykiem podjęcia próby samobójczej lub samobójstwa.

Osoby odpowiedzialne: Każdy pracownik szkoły (pedagogiczny i niepedagogiczny) ma obowiązek zareagować na niepokojące zachowania uczniów, mogące wskazywać na zamiary podjęcia próby samobójczej lub samobójstwa. W przypadku zaobserwowania lub posiadania informacji, że uczeń planuje podjąć próbę odebrania sobie życia lub podjął próbę odebrania

sobie życia każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły, wicedyrektora, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego.
Podstawy do uruchomienia procedury: Wystąpienie zagrożenia zdrowia bądź życia ucznia w wyniku zdarzenia kryzysowego w szkole lub poza nią.

- Każdy pracownik szkoły, który zauważy niepokojące sygnały mogące świadczyć o wystąpieniu pogarszającego się/złego stanu psychicznego u ucznia bądź uczniów, jest zobowiązany zgłosić swoje podejrzenia wychowawcy/wychowawcom, pedagogowi lub psychologowi szkolnemu.
- Po odebraniu zgłoszenia wychowawca wraz z psychologiem/pedagogiem szkolnym przeprowadzają rozmowę z uczniem celem rozpoznania sytuacji osobistej ucznia.
- W trakcie rozmowy skupiamy się na:
  a. Przeprowadzeniu rozmowy w miejscu dyskretnym, bezpiecznym dla ucznia
  b. Poinformowaniu ucznia o naszych podejrzeniach oraz wyrażeniu troski o jego samopoczucie i kondycję psychiczną.
  c. Należy poinformować ucznia, że nie jest w tym problemie osamotniony. Informujemy, że pomoc jest dostępna w szkole – podkreślamy rolę psychologa szkolnego i możliwość konsultacji/rozmowy.
  d. Jeżeli uczeń nie będzie czuł się gotowy do rozmowy należy to uszanować i przekazać numery telefonów zaufania wraz z instrukcjami. Na tym etapie warto zlecić nauczycielom mającym lekcje z danym uczniem obserwację zachowania.

- Informujemy dyrektora o zaistniałej sytuacji.
- Wychowawca/ psycholog informuje rodziców o symptiomach świadczących o złym stanie psychicznym ich dziecka.
- Ustalamy z rodzicami zasady wzajemnych kontaktów, proponując objęcie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną na terenie szkoły lub poza nią.

<u>Podjęcie każdej czynności należy udokumentować notatką służbową.</u>

2. Procedury dotyczące powzięcia informacji, że uczeń celowo i świadomie wyrządza sobie krzywdę fizyczną

Cel: Zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa fizycznego oraz dobrostanu psychicznego uczniów przebywających w szkole w sytuacji zagrożeń wewnętrznych związanych z ryzykiem zachowań autodestrukcyjnych u uczniów.
Osoby odpowiedzialne: Każdy pracownik szkoły (pedagogiczny i niepedagogiczny) ma obowiązek zareagować na niepokojące zachowania uczniów (lub nietypowe dla danego ucznia zachowania), mogące wskazywać na zamiary zachowania autodestrukcyjnego.
W przypadku zaobserwowania lub posiadania informacji, że uczeń planuje podjąć lub podejmuje czynności mające na celu samookaleczanie, każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły, wicedyrektora, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego.

- Wychowawca/pedagog/psycholog zobowiązany jest przekazać ucznia pod opiekę rodzicom i zlecić konsultację psychologiczną. Należy również poinformować o możliwości wsparcia na terenie szkoły.
  W przypadku odmowy przybycia szkoła zobowiązana jest wezwać karetkę i przekazać dziecko pod nadzór ratowników. Należy sporządzić notatkę ze zdarzenia[2].

[2] Jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa, należy powiadomić odpowiednie instytucje.

- W celu udzielenia wsparcia rodzicom, wychowawca/pedagog/psycholog powinni poinformować o możliwościach uzyskania pomocy wewnątrzszkolnej oraz w instytucjach zewnętrznych: wskazać poradnie lub kliniki psychologiczne, przekazać telefony zaufania.
- Wychowawca, pedagog lub psycholog zobowiązani są do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji psychologa, pedagoga szkolnego.

3. Postępowanie w przypadku: próby samobójczej/samobójstwa

Cel: Zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa fizycznego oraz dobrostanu psychicznego uczniów przebywających w szkole w sytuacji zagrożeń wewnętrznych związanych z ryzykiem podjęcia próby samobójczej lub samobójstwa.
Osoby odpowiedzialne: Każdy pracownik szkoły (pedagogiczny i niepedagogiczny) ma obowiązek podjąć natychmiastowe działania w reakcji na niepokojące zachowania ucznia, mogące wskazywać na zamiary podjęcia próby samobójczej (lub być w trakcie jej podejmowania) czy samobójstwa. W przypadku zaobserwowania lub posiadania informacji, że uczeń planuje podjąć próbę odebrania sobie życia lub podjął próbę odebrania sobie życia każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły, wicedyrektora, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego.
Podstawy do uruchomienia procedury: Wystąpienie zagrożenia zdrowia bądź życia ucznia w wyniku zdarzenia kryzysowego w szkole lub poza nią.

4. Postępowanie w przypadku podjęcia przez ucznia próby samobójczej <u>poza terenem szkoły</u>

- Jeśli próba samobójcza ma miejsce poza szkołą, a rodzic poinformował o zajściu szkołę, dyrektor szkoły lub pedagog szkolny przekazuje rodzicom informacje dotyczące możliwości uzyskania wsparcia w szkole i poza nią.
- próbie samobójczej dyrektor informuje radę pedagogiczną pod rygorem tajemnicy służbowej, w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli.
- Dyrektor szkoły zleca obserwację wszystkich uczniów z najbliższego otoczenia poszkodowanego oraz niezwłoczną interwencję w przypadku zauważenia u nich pogarszającego się stanu psychicznego.
- **Warunkiem powrotu do szkoły (po powziętej próbie samobójczej lub dłuższym pobycie w szpitalu) jest dostarczenie informacji/zaświadczenia od lekarza psychiatry o braku przeciwwskazań do uczenia się dziecka na terenie szkoły w grupie klasowej.**
- Psycholog /pedagog wychowawca planuje dalszą strategię postępowania mającą na celu zapewnienie uczniowi bezpieczny powrót, w szczególności zapewnienia atmosfery życzliwości, wsparcia (osoby z najbliższego otoczenia poszkodowanego mogą odbyć spotkanie z psychologiem, podczas którego omówione zostaną sposoby wspierania ucznia oraz wskazówki dotyczące komunikowania się z nim).

5. Postępowanie w przypadku podjęcia przez ucznia próby samobójczej <u>na terenie szkoły</u>

- Pracownik, po otrzymaniu informacji o próbie samobójczej ucznia, musi natychmiast podjąć wszelkie działania, aby go odnaleźć.
- Po odnalezieniu ucznia należy bezzwłocznie przerwać jego działanie, w tym odebrać mu narzędzia, które są wokół.
- Wstępnie zabezpieczamy miejsce zdarzenia i narzędzie. Należy zapewnić sobie pomoc nauczyciela lub innego pracownika szkoły:

- Stosujemy pierwszą pomoc doraźną (psychiczną i fizyczną) – nie pozostawiamy ucznia samego w kryzysie, udajemy się z poszkodowanym do pielęgniarki lub opatrujemy rany samemu (stosujemy ucisk nad raną, bandażowanie, podstawowe procedury BHP).
- Wzywamy odpowiednie służby: pogotowie i policję. W celu uniknięcia paniki, należy wystosować komunikat nakazujący pozostanie wszystkim obecnym w szkole uczniom w klasach i uniemożliwić wchodzenie na teren szkoły wszystkim osobom, poza niezbędnymi (ratownicy, policja, rodzice).
- ile to możliwe, przeprowadzamy ucznia w ustronne, bezpieczne miejsce i oczekujemy na służby.
- Należy niezwłocznie poinformować dyrektora o zaistniałym zdarzeniu.

- Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny informuje rodziców/prawnych opiekunów o zdarzeniu.
- Należy przekazać rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole jak i poza nią. Ponadto należy rozpocząć planowanie dalszej strategii postępowania dotyczącej: zapewnienia uczniowi bezpieczeństwa w szkole po powrocie, komfortu, ochrony przed negatywnymi czynnikami ze strony otoczenia, promowanie powszechnego wsparcia i życzliwości, podkreślenie chęci pomocy ze strony kadry nauczycielskiej i psychologa szkolnego.
- **Warunkiem powrotu do szkoły (po powziętej próbie samobójczej lub dłuższym pobycie w szpitalu) jest dostarczenie informacji/zaświadczenia od lekarza psychiatry o braku przeciwwskazań do uczenia się dziecka na terenie szkoły w grupie klasowej.**
- Dyrektor informuje radę pedagogiczną o zdarzeniu pod rygorem tajemnicy służbowej, w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli.
- Dyrektor zaleca podjęcie obserwacji uczniów z najbliższego otoczenia poszkodowanego i ewentualnych świadków zdarzenia, w celu otoczenia ich odpowiednią opieką w przypadku pogorszenia się ich stanu psychicznego.

6. Postępowanie w przypadku dokonania samobójstwa przez ucznia <u>poza terenem szkoły</u>

- W przypadku powzięcia informacji o śmierci ucznia w wyniku samobójstwa poza terenem szkoły dyrektor jeszcze tego samego dnia zwołuje spotkanie rady pedagogicznej celem opracowania strategii działania.
- Następnie należy przejść do procedur postwencji poczynając od spotkania z nauczycielami.

Podstawy do uruchomienia procedury: Wystąpienie zagrożenia zdrowia bądź życia ucznia w wyniku zdarzenia kryzysowego w szkole lub poza nią.

- Należy powiadomić rodziców dziecka o zaistniałej sytuacji (pisemnie lub telefonicznie). W razie konieczności należy wystosować prośbę o niezwłoczne przybycie do szkoły. Jeśli rodzice odmawiają przybycia, szkoła zobowiązana jest wezwać karetkę i udokumentować zdarzenie.

7. Postępowanie w przypadku dokonania samobójstwa przez ucznia <u>na terenie szkoły</u>

- W pierwszej kolejności należy potwierdzić, że doszło do samobójstwa dokonanego – sprawdzenie czynników życiowych. Jeżeli czynności życiowe nie będą wyczuwalne to dzwonimy na numer alarmowy - 112 i rozpoczynamy reanimację.
- Wzywamy (lub operator 112) odpowiednie służby: pogotowie i policję. W celu uniknięcia paniki, należy wystosować komunikat nakazujący pozostanie wszystkim obecnym w

szkole uczniom w klasach i uniemożliwić wchodzenie na teren szkoły wszystkim osobom, poza niezbędnymi (ratownicy, policja, rodzice). Należy niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły o zdarzeniu.
- Należy wstępnie zabezpieczyć miejsce zdarzenia do czasu przybycia służb.
- Po zakończonej interwencji należy zwolnić wszystkich uczniów z zajęć.
- Należy zorganizować spotkanie z pracownikami szkoły w celu ustalenia strategii.
- Dyrektor informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji oraz przechodzi do procedur postwencyjnych.

8. Procedury postwencyjne - krótkofalowe i długofalowe

Postwencja - Zbiór działań wdrażanych po wystąpieniu incydentu, mające na celu zredukowanie jego negatywnych skutków.

- Postwencja ma na celu wspieranie w radzeniu sobie z następstwami samobójstwa poprzez:
  a. Zmniejszenie poczucia winy uczniów za zaistniałą sytuację poprzez stworzenie warunków do bezpiecznej rozmowy o zdarzeniu,
  b. Właściwej interpretacji zachowań będących naturalnym następstwem tego zdarzenia,
  c. Możliwości odreagowania trudnych, nierzadko niezrozumiałych emocji,
  d. Zapobiegnięcie rozwojowi poczucia bezradności poprzez zapewnienie poczucia wsparcia.
- Ułatwienie rozpoczęcia żałoby i zapobiegnięcie jej nieodpowiedniemu przebiegowi.
- Zmniejszenie ryzyka wystąpienia zjawiska samobójstwa naśladowczego przez uczniów w żałobie.
- Zmniejszenie ryzyka wystąpienia trudnych doświadczeń emocjonalnych i psychicznych (np. PTSD) u osób, które były świadkami samobójstwa lub były blisko związane z osobą zmarłą (np. znały przesłanki lub plany o planach samobójczych ofiary, ale nie zgłosiły ich dorosłym).

Praktyczne zastosowanie postwencji krótkofalowej

- W dniu otrzymania informacji o samobójstwie dokonanym (na terenie szkoły lub poza) należy zorganizować spotkanie z pracownikami szkoły w celu ustalenia strategii.
- **W przypadku samobójstwa na terenie szkoły uczniowie powinni zostać zwolnieni ze wszystkich zajęć danego dnia.**
- Plan spotkania z nauczycielami:
  - Wprowadzenie i przekazanie informacji o samobójstwie ucznia.
  - Dyskusja – warto, aby nauczyciele rozwinęli krótką dyskusję umożliwiającą rozładowanie szoku.
  - Omówienie możliwych zachowań wśród uczniów, wskazanie konieczności zmiany w funkcjonowaniu szkoły, np. odwołanie lub skrócenie zajęć (zalecany czas trwania „zmian" to co najmniej trzy/cztery/pięć dni), lista sygnałów ostrzegawczych (sporządzić np. w trakcie „burzy mózgów").
  - Należy określić cele działań postwencyjnych – co chcemy osiągnąć, m.in. zmniejszenie poczucia winy uczniów za zaistniałą sytuację, zapobiegnięcie rozwojowi poczucia bezradności itd.
- Należy określić działania postwencyjne, które zostaną podjęte, aby zrealizować określone wyżej cele:
  - Odwołanie eventów wewnątrzszkolnych np. imprezy, dyskoteki;
  - Przesunięcie sprawdzianów;

- Niewprowadzanie nowości (przynajmniej przez pierwsze trzy/cztery/pięć dni). W zamian za to zaleca się robienie powtórek materiałów;
- Pierwsze zajęcia powinny być przeprowadzone przez wychowawców klas i zawierać informację o zdarzeniu oraz deklarację pomocy wraz z przekazaniem telefonów zaufania. Następnie strategia będzie skupiać się wokół monitorowania otoczenia, przepracowania emocji oraz minimalizacji traumy.

- Należy zidentyfikować klasę, do której chodził uczeń (obdarzyć szczególną opieką i uwagą), powołać Zespół Interwencji Kryzysowej oraz rozdzielić poszczególne zadania.
- Zasady, które należy przestrzegać przy okazji prewencji krótkofalowej:
  - Należy powiadomić rodziców innych dzieci o zdarzeniu, jednocześnie deklarując profesjonalne wsparcie ze strony szkoły.
  - Należy powiadomić wszystkich uczniów o zdarzeniu. Najbliższe otoczenie ofiary otoczyć szczególną opieką i obserwacją.
  - Wiadomość przekazujemy na forum klasy indywidualnie w czasie pierwszych zajęć następnego dnia.

Zabrania się organizowania apeli upamiętniających na terenie szkoły, uroczystości o charakterze wspominkowym oraz informowania o zdarzeniu np. przez radiowęzeł. Może to zwiększyć ryzyko naśladownictwa (efekt Wertera).

Praktyczne zastosowanie postwencji długofalowej
Cele postwencji długofalowej:
- Przyjęcie do wiadomości, że śmierć rzeczywiście nastąpiła i zmarły już nigdy nie wróci,
- Zrozumienie dynamiki procesu żałoby,
- Powzięcie działań obniżających występowanie poczucia winy u uczniów w związku z brakiem zapobieżenia samobójstwu rówieśnika
- Przepracowanie cierpienia w związku ze stratą,
- Nadanie znaczenia i sensu po stracie – akceptacja.

Działania w obszarze postwencji długofalowej
- Monitorowanie mediów – zarówno nauczyciele jak i rodzice (zwracanie uwagi na treści wpisywane przez uczniów):
  - Grupy spotted, komunikatory na grupach klasowych;
  - Profile uczniów w mediach społecznościowych – FB, Twitter, IG, Snap, Discord, Pinterest - tylko rodzice uczniów;
- Udział w pogrzebie:
  - Opiekunowie i nauczyciele zobowiązani są do monitorowania takich inicjatyw. Zaleca się zezwalanie na taką praktykę.
  - Należy uświadomić uczniów o wystąpieniu ryzyka pogłębienia negatywnych emocji. i naśladownictwa (efekt Wertera), przy okazji zbyt długiej żałoby. Jednak trzeba podkreślić, że każdy będzie przeżywał ją w swoim tempie.
- Wskazania dotyczące uczestnictwa w pogrzebach:
  - Zgłoszenie uczestnictwa osób ze społeczności szkolnej w pogrzebie powinno być uzgodnione z rodziną zmarłego i należy w jak największym stopniu respektować jej życzenie.
  - Jeśli rodzina nie wyrazi zgody na uczestnictwo delegacji szkolnej w pogrzebie, należy bezwzględnie uszanować ich wolę. W takiej sytuacji zaleca się przekazanie

kondolencji w formie listu, który zostanie wysłany kurierem lub za pomocą poczty tradycyjnej.
- Jeśli rodzina oczekuje dużej frekwencji i obecności jak największej liczby uczniów i pracowników szkoły, ważne jest zaznaczenie, że uczestnictwo w pogrzebie jest dobrowolne dla członków społeczności. Ponadto, w przypadku dzieci i nastolatków, ich udział w ceremonii jest możliwy wyłącznie po uzyskaniu zgody zarówno od nich samych, jak i od ich rodziców lub opiekunów.
- Jeśli pogrzeb odbywa się w czasie trwania zajęć w szkole, niepełnoletni uczniowie mogą uczestniczyć w nim za zgodą swoich rodziców lub opiekunów, pod opieką nauczycieli.
- Jeśli pogrzeb odbywa się w dniu wolnym od zajęć szkolnych, warto, aby wychowawca był świadomy, które dzieci uczestniczyły w uroczystości, aby móc monitorować ich samopoczucie po powrocie do szkoły.

- Wskazówki dotyczące wspierania ucznia w żałobie:

  - Należy dać uczniom czas na przeżywanie żałoby – każdy będzie przepracowywał traumę w swoim tempie,
  - Po upływie 4/5 dni od samobójstwa/zdarzenia należy wrócić do zajęć (rutyny) – rutyna daje poczucie bezpieczeństwa,
  - Należy uświadamiać uczniów o możliwości wystąpienia różnego rodzaju reakcji organizmu na traumatyczne zdarzenie,
  - Należy wyraźnie stwierdzać i podkreślać, że poszukiwanie pomocy w czasie kryzysu nie jest oznaką słabości. Ponadto należy podkreślać gotowość grona pedagogicznego i pracowników do niesienia pomocy.
  - Zaleca się organizowanie rozmów w klasach o tym w jaki sposób można radzić sobie z emocjami, najlepiej z udziałem psychologa.

- Naturalne zachowania (reakcje organizmu) w czasie żałoby**. Kwestię naturalnych zachowań należy poruszyć na pierwszych zajęciach po zaistnieniu incydentu samobójstwa.**

  - **Myśli** – nawracające myśli dotyczące ucznia, który popełnił samobójstwo, martwienie się o własną przyszłość, trudności z koncentracją i rozproszona uwaga, podejmowanie prób odwracania uwagi od nieprzyjemnych myśli (zapisywanie refleksji, tworzenie postów związanych ze stratą i publikowanie ich w mediach społecznościowych) itp.
  - **Emocje** – występowanie nietypowej dynamiki w obrębie emocjonalnym - wybuchy złości, agresji, rozdrażnienie, płacz, chwilowe wycofanie się z relacji interpersonalnych, ogólne poczucie przytłoczenia i smutku
  - **Zachowania** – szukanie informacji na temat samobójstwa, zaburzenie rytmu dobowego (trudności ze snem), zmiana nawyków żywieniowych (brak apetytu), brak motywacji do podejmowania aktywności.

- Przykładowy długofalowy plan wsparcia uczniów:
  Pierwsze zajęcia – **prowadzi wychowawca klasy**. Obejmują poinformowanie o samobójstwie i wspólna dyskusja o emocjach, które pojawiły się na wieść o zdarzeniu.
  - Informujemy o tym, że szkoła jest gotowa na niesienie pomocy, należy podać telefony zaufania.
  - Unikamy gloryfikacji ofiary, gdyż to może zwiększyć możliwość wystąpienia Efektu Wertera.

Drugie zajęcia – **prowadzi wychowawca klasy.** Obejmują przepracowanie traumy i próba akceptacji:

- Oswojenie z informacją o samobójstwie - zachęcamy uczniów do rozpoczęcia rozmowy o emocjach związanych ze stratą kolegi/koleżanki w tragicznych okolicznościach.
- Akceptacja zdarzenia - zachęcamy uczniów do podzielenia się informacją kim był dla nich zmarły, co chcielibyśmy mu powiedzieć, co jeszcze przekazać. Warto być otwartym na różne formy radzenia sobie z traumą np. odczytanie krótkiej wiadomości.
- Dyskusja dotycząca problemu samobójstw i wzrastającej liczby prób samobójczych wśród młodych ludzi (kilka przykładów) - zadaj pytanie jakie są czynniki/motywacja do podjęcia samobójstwa. Pamiętaj by podkreślić, że samobójstwo jest problemem złożonym i nigdy nie ma jednej przyczyny.
- Zachęć uczniów do wspólnej refleksji na temat planu kryzysowego. Podkreśl, że zapobieganie podobnym zdarzeniom w przyszłości jest dobrem wspólnym. Połóż nacisk na zagadnienia: po czym zauważyć, że ktoś przeżywa trudności .z którymi coraz trudniej sobie radzi; jak reagować, kiedy podejrzewamy, że ktoś naszego otoczenia czuje się źle; do kogo się udać, gdy zauważymy symptomy u rówieśnika.
- Zachęcaj uczniów do zadawania pytań dotyczących zachowań samobójczych i zdrowia psychicznego. W odpowiedziach unikaj moralizowania, ale także gloryfikowania zmarłego. Podkreślaj, że szkoła jest gotowa nieść pomoc każdemu w trudnych chwilach, a pomoc jest na wyciągnięcie ręki. Podkreślaj, że samobójstwo nie jest aktem tchórzostwa lub odwagi.
- Na zakończenie przypomnij o możliwości indywidualnych rozmów z różnymi osobami na terenie szkoły i poza nią. Upewnij się, że uczniowie mają zapisane numery telefonów wsparcia (lub mają do nich dostęp) oraz że wiedzą, gdzie mogą znaleźć pedagoga lub psychologa szkolnego.

Trzecie zajęcia – **aranżacja spotkania z psychologiem** na temat radzenia sobie z żałobą. Warto w tej części rozwinąć jakie są naturalne zachowania w czasie żałoby oraz jakie istnieją metody rozładowywania napięcia (punkt widzenia profesjonalisty)

Zespół Interwencji Kryzysowej

- Celem nadrzędnym zespołu kryzysowego jest wdrożenie procedur prewencji w życie.
- Zwołanie zespołu powinno nastąpić tak szybko, jak to tylko możliwe - najlepiej w dniu otrzymania informacji o próbie samobójczej bądź samobójstwie.
- Specjaliści rekomendują, aby tę grupę tworzyło co najmniej pięć lub sześć osób i w jej skład wchodzili:
  - Dyrektor szkoły,
  - Nauczyciele specjaliści (w zależności od dostępności: pedagog, psycholog szkolny),
  - Nauczyciele wybrani ze względu na kompetencje psychospołeczne i umiejętności działania pod presją.
  - Zaleca się, aby w zespole kryzysowym występowały osoby spoza szkoły - psychologowie, psychiatrzy lub policjanci.

- W zależności od incydentu zaistniałego w szkole Zespół Kryzysowy może odpowiadać za następujące kwestie:

  - Kontakt z rodziną zmarłego,
  - Ewentualny kontakt z mediami bądź policją,

- Określenie potrzeb szkoły dotyczący pomocy z zewnątrz oraz kontakt z instytucjami pomocowymi mogącymi tą pomoc dostarczyć (np. poradnie, NGO-sy, ośrodki interwencji kryzysowej),
- Poinformowanie o zdarzeniu personel nieobecny na pierwszym spotkaniu,
- Monitorowanie mediów społecznościowych uczniów pod kątem niepokojących informacji na temat zaistniałego zdarzenia (część postwencji długofalowej),
- Przygotowanie komunikatów informujących uczniów o zdarzeniu,
- Przygotowanie i rozpowszechnienie komunikatu dla rodziców.

ZAŁĄCZNIKI – WZORY PISM DO WYKORZYSTANIA

Załącznik nr 1 **Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa polegającego na publicznym znieważeniu ucznia szkoły**

Załącznik nr 2 **Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa oraz zagrożeniu demoralizacją nieletnich**

Załącznik nr 3 **Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa**

Załącznik nr 4 **Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa**

Załącznik nr 5 **Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa polegającego na znieważeniu funkcjonariusz publicznego i kierowanie wobec niego gróźb karalnych**

Załącznik nr 6 **Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa**

Załącznik nr 1

Poznań, data …….

Komisariat Policji
Poznań Nowe Miasto
ul. Polanka 24
61-131 Poznań

Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa polegającego na publicznym z nieważeniu uczennicy naszej szkoły

W dniu …. otrzymałam ustną informację od …., że uczennica …. została znieważona w wulgarny sposób na portalu społecznościowym …., gdzie inny uczeń …. publicznie kierował do niej obelżywe wyzwiska, powodując u pokrzywdzonej znaczące zmiany stanu emocjonalnego. Wymieniona obawiała się chodzić do szkoły, czuła się poniżona i lekceważona.
Jednocześnie informuję, że matka tej uczennicy jest zainteresowana ściganiem i ukaraniem sprawcy, co potwierdza w protokole ze spotkania w szkole (załącznik do pisma). Matka jest również w posiadaniu nagrania audio z zapisem całej wypowiedzi sprawcy.
Zwłoka związana z przesłaniem niniejszego pisma związana jest brakiem nagrania audio, które matka zobowiązała się dostarczyć do szkoły, a do tej pory tego nie uczyniła.

W związku z powyższym przekazuję całość posiadanych materiałów celem podjęcia czynności służbowych w tej sprawie.

Załącznik:

1. Notatka służbowa ze spotkania z rodzicami, dyrekcją i wychowawcą.

Załącznik nr 2

Poznań, data ……..….

Komisariat Policji
Poznań Nowe Miasto
ul. Polanka 24
61-131 Poznań

Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa
oraz zagrożeniu demoralizacją nieletnich

W załączeniu przekazuję notatkę służbową psycholog szkolnej pani ……..…..,
z której wynika, że wymienieni niżej uczniowie:

1. …….
2. …….

związani są ze środowiskiem przestępczym zajmującym się dystrybucją środków odurzających. Szkoła powzięła również informacje o uczniach …., które zostały opisane w notatce.
W związku z powyższym proszę o rozważenie możliwości objęcia ww. uczniów nadzorem Zespołu ds. Nieletnich oraz wykonania czynności służbowych w kierunku posiadania obrotu środkami odurzającymi.

Załącznik:

1. Notatka służbowa ….

Załącznik nr 3

Poznań, data …….

Komisariat Policji
Poznań Nowe Miasto
ul. Polanka 24
61-131 Poznań

Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa

W załączeniu przekazuję notatkę służbową psycholog szkolnej ……..., z której wynika, że występuje uzasadnione prawdopodobieństwo popełnienia przestępstwa na szkodę ……..., ucznia klasy ……....
W związku z powyższym proszę o rozważenie wszczęcia postępowania przygotowawczego w tej sprawie.

Załącznik:

1. Notatka służbowa ….

Załącznik nr 4

Poznań, data …….

Komisariat Policji
Poznań Nowe Miasto
ul. Polanka 24
61-131 Poznań

Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa

W dniu …. o godzinie …… w związku z wykonywaniem czynności służbowych wicedyrektora szkoły powzięłam informację o możliwości popełnienia przestępstwa wobec ucznia ….
Przestępstwo polegało na zaborze w celu przywłaszczenia …… przy użyciu przemocy, co wyczerpuje znamiona rozboju.
Według oświadczenia rodziców poszkodowanego czynu dokonali:
1. ……
2. ……..

Szczegółowe dane pozostają do dyspozycji w dokumentacji szkolnej.
Zdarzenie miało miejsce w dniu …. ….. roku w godzinach porannych na terenach zielonych pomiędzy …….

Załączniki:
1. Notatka służbowa ….
2. Notatka służbowa ….

Załącznik nr 5

Poznań, data ……..….

Komisariat Policji
Poznań Nowe Miasto
ul. Polanka 24
61-131 Poznań

Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa polegającego na znieważeniu funkcjonariusz publicznego i kierowanie wobec niego gróźb karalnych

W załączeniu przekazuję materiały dotyczące znieważenia nauczyciela przez ucznia oraz kierowanie w jego stronę gróźb karalnych.
W związku z powyższym proszę o rozważenie możliwości podjęcia czynności w tej sprawie. Nadmieniam, że sytuacja ta negatywnie wpłynęła na stan emocjonalny wyżej wymienionego.
Załącznik:
1. Wydruk maila z dnia ….
2. Notatka nauczyciela ….

Załącznik nr 6

Poznań, data …….

Komisariat Policji
Poznań Nowe Miasto
ul. Polanka 24
61-131 Poznań

Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa

W dniu …. powzięłam informację o możliwości popełnienia przestępstwa dokonanego przez uczennicę naszej szkoły …. wobec ucznia …., polegającą na kierowaniu pod jego adresem gróźb karalnych – w tym pozbawienia życia i zdrowia. Czynem tym wywołała u pokrzywdzonego uzasadnione obawy ich spełnienia, co wyczerpuje znamiona przestępstwa.
Nadmieniam, że wobec wymienionej uczennicy wcześniej prowadzone były czynności służbowe przez funkcjonariuszy Pana Jednostki, gdzie zabezpieczone zostały przedmioty niebezpieczne i których posiadanie jest zabronione - kastet i morfin.
Z naszych obserwacji wynika, że zachodzi tu problem daleko posuniętej demoralizacji nieletniej.
W związku z powyższym przekazuję Panu Komendantowi zebrane materiały celem rozważenia wszczęcia postępowania w tej sprawie.

Sprawca:

……..

Poszkodowany:

……

Załączniki:

1. Notatka służbowa ….
2. Notatka służbowa